

„Ma is igen jelentős ez a térség, mert a keleti régió egyházai a lehetőségeikhez képest sokat fejlődtek, elsősorban a spirituális élet területén.”

Interjú Martin Jungéval, a Lutheránus Világszövetség új főtitkárával ▶ 5. oldal

„Nemcsak áldozatkész szervezéséről volt híres, hanem irodalmi munkásságáról is. Egyik húsvéti prédikációját végig versben mondta el, istenes verseit ma sem felejtették el.”

A Petőfi nemzetség nyomában ▶ 7. oldal

„Érdekes kérdés, hogy mit tegyünk, ha egy celeb jótékonyági hangverseny megrendezése céljából kéri el templomunkat?”

Celebek az egyházak körül ▶ 9. oldal

Adventváró hétvége ▶ 4. oldal

Szépfalusi István emlékezete ▶ 4. oldal

Déli áramlat Európában ▶ 5. oldal

Gyedmaróz, Santa Claus és a többiek... ▶ 8. oldal

Istent hirdetve – a Napot kutatva ▶ 10. oldal

Mindnyáján „karavándorok” vagyunk ▶ 13. oldal

SEMPER REFORMANDA

„Aki nincs még eléggé felővezve, kiáltson csak bűnbánattal Istenhez: javunkra írja. Ha azonban elbizakodunk, akkor ne számítsunk kegyelmére, sőt rovásunkra írja. Mert a gyarlóságot még csak tűrheti az Isten, de a gonosz semmibevevést nem szenvedheti. Aki tehát úgy érzi, hogy nincs készen, vallja be Istennek, könyörögjön segítségért, s az Isten bűnbocsátó kegyelméből maga övezi fel!”

▶ Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

Adventi sáml

■ SZABÓ LAJOS

A mai vasárnap zsolttára életünk legfontosabb dialógusára szeretne megtanítani minket. „Íme, eljön az Úr a népek üdvözítésére, és hallatja hangját szívetek örömére. Urunk, néped pásztor, hallgass meg, jöjj el, és üdvözítsd népedet.” (Zsolt 80,2–3) A hozzánk érkező isteni hang és a belőlünk fakadó emberi szavak közlekedéséről énekel a zsolttáros. Figyelemre és jó hallásra van szükségünk. Közlékennyé kellene válnunk, bátor beszédre váltanunk. Egy kis mozgás sem árt.

Már az is nagy adventi lépés lenne, ha kicsit is javulna e kettő: a hallásunk és a megszólalásunk. Nem ártana azt is elmondanunk most egymásnak, ami épít, gyógyít és feleml. Talán szabadulni lehetne a fárasztóan ismétlődő, refrénszerű, egymást idegesítő, életkedvet rabló kifakadásainktól. A mérgezett szavaktól. Egyszerűen elmondhatnánk a másoknak azt, amit ő szívesen hallana, ami építené vagy vigasztalna. Ehhez azonban törődniünk kellene vele, figyelmet illene szentelnünk a magunkén kívül az ő életének is.

A dialógus attól lesz élénk, ha közel kerülnek egymáshoz a résztvevők. A hangok akkor lesznek gyógyítóak, ha a tekintetek már kedvesebbé és barátságosabbá váltak. Az adventi időszak kellős közepe erre figyelmeztet minket. Lehetne megváltozni és másképpen élni, mint eddig. Akiket nem hallgattunk meg mostanáig, még van időnk, odaforulhatunk hozzájuk. Akiket pedig elfelejtettünk megszólítani felpörgetett életünk rohanásában, azokkal még lehetőséget kapunk a párbeszédre.

Élő és kimondott szavak adventje lehetne az idej. Persze ehhez csendes és meghitt környezet szükséges. Ezért érdemes egy kicsit rendezgetni, rakosgatni. Gyülekezetben, egyházban, de leginkább a családokban lenne jó felépítenünk egy-egy adventi sarkot – két nem szögletesen álló karosszékkal, gyertyával, sőt akár egy cserép virágzó ciklámmel.

Vannak, akik adottságaiknál fogva könnyen megteremtik a dialógushelyzetet. Sokan vannak azonban, akiknek nehezen megy a közeledés, a megnyilatkozás, félnek megmutatni magukat. De lehet más oka is a hallgatásnak: ha valaki egyszerűen nem szeretné megosztani szavait, gondolatait a környezetével. Ridegség, gög, a felsőbbrendűség hamis tudata is zárkózottá tehet. De egy adventi hang, egy meghitt adventi sark pillanatok alatt kiséghet bárkit az ilyesfajta zárkából.

Imre bácsi, a Marosvásárhelyről áttelepült öreg asztalos apró forintokért javított a hűségese a zuglói

gyülekezet töredezett széklárait a kilencvenes évek elején. Nem ismert megoldhatatlan problémát vagy kijavíthatatlan bútordarabot. Komótosan beszélt, kimértan érkezett. Megadta a munkakezdés módját és a béralku pillanatainak is a maguk liturgiáját. Csak úgy hirtelen, megfelelő beszélgetés nélkül hozzá sem kezdett az enyvezéshez, ragasztáshoz vagy összeillesztéshez! Ez utóbival kapcsolatban tanultam meg tőle azt az alapismeretet, hogy egy valamit érő asztalos olyan pontosan méretezi a faanyagokat, hogy az összeillesztéshez ne kelljen – nem illik – vasszöveget, sarokvasat meg egyebet használni: „Tiszteletes úr, aztán most idefigyeljen rám! Ezt meg magának is tanulnia kell ám, mert mindent maga sem tud...” A székegy ember mély érzése volt ebben a mondatban és az ezt kísérő huncut, eredeti mosolyban.

Fizetni sem lehetett egy egyszerű „Mennyibe kerül?” kérdésre adott válasz alapján. Ezért mindig külön eljött. Le kellett ülni vele. Papírt és ceruzát vett elő, és nyugalmasan elmesélte, mit és hogyan dolgozott, aztán a legvégén mondott egy összeget, amelyben benne volt az ő pillanatnyi hangulata és érzése is. Lehetett indokolatlanul sok vagy meglepően kevés. A rosszkedv nem jelentett automatikusan több pénzt, és a jókedv sem volt egyenlő az olcsó munkával. Mindig így köszönt el: „Hát, ha nincs is munka, azért majd benézek magához, mert sose lehet tudni, mi lesz. No, meg tudja, beszélgetni is jó azért időnként...”

Kisebbségi fiunk általában állva hallgatta a dialógusokat, mígnem egy téli napon Imre bácsi saját készítésű sámlit hozott ajándékba, egy életre jelezve, a beszélgetés jó környezetet igényel még a gyermekek számára is. Ennek a sámlinak az eszmei értéke nálunk azóta is csak emelkedik és emelkedik töretlenül.

Advent második vasárnapján kikerülhetetlen lesz az ígértésekben és az *Ütmutató* ígéinek olvasásakor, hogy meggondoljuk az élőszó értékét. Ilyen kérdések közelítenek felénk: Mennyire értékeljük Isten szavának hangzását? Meg tudjuk-e hallgatni egymás szavát? Kíváncsiak vagyunk-e a körülöttünk élők beszédére? Nem sajnáljuk-e túlzottan az időt, amelyet arra számunk, hogy a lassan beszélő is elmondhassa, amit szeretne? Nem is szólva a körülményesen és bonyolultan fogalmazók fárasztó jelenségéről... Persze a másik oldalon az is fáj, ha nem mesélhetünk, ha nem beszélhetjük ki magunkból a bajainkat, gondjainkat.

Bárkik vagyunk is, mindannyiunk számára szép ajándék lenne egy mives egyszerűségű adventi sáml.

A szerző az Evangelikus Hittudományi Egyetem rektora

Beiktatták a Magyarországi Evangélikus Egyház új elnök-püspökét

Gáncs Péter személyében új elnök-püspöke van a Magyarországi Evangélikus Egyháznak. A Déli Egyházkerület lelkészi vezetőjét a november 26-án összeült zsinat választotta meg e tisztségre, miután az eddig elnöklő Ittzés János – közelgő nyugdíjba vonulása miatt – októberben bejelentette lemondását. A megbí-

felügyelővel eljárni hivatott – például – a kormányzattal vagy más egyházakkal folytatandó tárgyalásokon.

Az 59 éves új elnök-püspök 2003 óta lelkészi vezetője a Déli Evangélikus Egyházkerületnek, 2006 óta alelnöke a Magyar Evangélikus Konferenciának és központi bizottsági tagja az Egyházak Világtanácsának.

um dísztermében zajlott. Az ezt követő elnök-püspöki beiktatás helyszíne a fásori evangélikus templom volt, ahol Gáncs Péter az elődje, valamint a zsinat lelkészi elnöke, dr. Korányi András és saját Deák téri gyülekezetének igazgató lelkésze, Smidéliusz Gábor előtt tette le esküjét (*képfőnkön*). Az ünnepélyes istentiszte-

Az oltártérben (balról jobbra) Ittzés János, dr. Korányi András és Smidéliusz Gábor.

zadás két évre, az egyházunkban 2012-ben esedékes általános tisztújításig szól.

Mint ismeretes, hivatalos ügyekben legtöbbször a mindenkori elnök-püspök képviseli egyházunkat, így mostantól Gáncs Péter az, aki elnöktársával, Pröhle Gergely országos

Megválasztása után a zsinat előtt Gáncs Péter arról beszélt, hogy szeretné, ha a kapott bizalmat tovább is tudná adni az egyház minden tagjának.

A rendkívüli, egyúttal idej utolsó zsinati ülészak szokás szerint a Budapest-Fásori Evangélikus Gimnázium

letet Muntag András, a zsinat nem lelkészi elnöke nyitotta meg, az ígértéző pedig zsinati elnöktársa, dr. Korányi András volt.

Lásd még összeállításunkat lapunk 3. oldalán.

Oratio œcumenica

Szentháromság egy Isten! Köszönjük, hogy az advent idején is kapkodó és hangoskodó világban vágyat ébresztés bennünk a csendre, a veled való találkozásra és beszélgetésre!

Kérünk, ne hagyd válasz nélkül könyörgő szavunkat, és tekintés reánk kegyelmesen!

Mennyei Atyánk! Kérünk, éreztess szeretetedet naponta gyermekeiddel, hogy ne úgy éljünk a világban, mint akik árvák, elhagyottak, és csak magukra számíthatnak! Köszönjük, hogy egykor betöltötted néped várakozását, és kérünk, segíts, hogy igédben, szentségeidben, életünk olykor véletlenül tűnő eseményeiben, találkozásaiban és történéseiben mi is felismerjük az érkező Urat, akit megváltásunkra küldtél!

Bocsáss meg, hogy mi oly könnyen ítélkezünk egymás fölött, közben pedig bezárjuk fülünket és szívünket, amikor szavaid teljes joggal ítélik meg tetteinket, szavainkat, gondolatainkat és mulasztásainkat! Segíts úgy látnunk életünket, ahogyan te látod, hogy vágyjunk bocsánatra, és az életünket átforgató, megújító szereteted útjába ne gördítsünk akadályt!

Kérünk, szenteld meg számunkra az adventi időt, és tekintés reánk kegyelmesen!

Megváltó Jézusunk! Te, aki születéssel megörvendeztetted pásztorokat és bölcséket, készítsd fel nyomorgók és jómódúak, híresek és névtelenek szívét örömhíred befogadására! Segíts, hogy a megélhetés gondja, a felelősség terhe, a test és a lélek sok kínja és a földhözragadt vágyak közül is fel tudjuk emelni a fejünket, észrevenni egymást, meglátni téged!

Add, hogy az eltaszítotttság fájdalmát enyhítve, őszintén megélt testvéri szeretettel tudjunk tekinteni azokra, akikkel közös az anyanyelvünk, himnuszunk, imádságunk és Istenünk, ha földrajzi határok elválasztanak is minket egymástól!

Kérünk, szenteld meg számunkra az adventi időt, és tekintés reánk kegyelmesen!

Krisztusunk! Te, akinek már kisdédként sem jutott hely az emberek között, kérünk, vedd fel az úton levők, az otthontalanok, a testben és lélekben fagyoskodók gondját! Óvd és vezesd azokat, akik gyalog vagy járművel a fagyos utakon közlekednek, hogy épségben elérhessenek úti céljukhoz és életük tőled kapott céljához! Küldj segítséget általunk is azoknak, akiknek hideg vagy rideg a családi otthonuk, és szereteted melegével te adj új értelmet életüknek!

Kérünk, szenteld meg számunkra az adventi időt, és tekintés reánk kegyelmesen!

Szentlélek Úristen! Légy a gyengék ereje, a betegek támasza, a gyászolók vigasza és a halálba indulók reménye! Újítsd hitünket, éleszd bennünk az önzetlen szeretetet, erősítsd egyházi és családi közösségeinket, békítsd meg a békétleneket, vond Krisztushoz a gyermekek, ifjak és kételkedők szívét!

Kérünk, szenteld meg számunkra az adventi időt, és tekintés reánk kegyelmesen!

Szentháromság egy Isten! Segíts, hogy téged dicsérjen szívünk, szánk és egész életünk itt e földön és majd egykor nálad örökké!

Amen!

myLuther

ADVENT MÁSDIK VASÁRNAPJA – MAL 3,1-7A

(Ít)életes ölelés

Olvasandó Malakiás próféta könyve megszakítás nélkül egy szuszra, hogy érezzük, ahogyan Isten is egy szuszra feltárja előttünk keserűségét, ítéletét és irgalma megragadásának lehetőségét.

Szeretlek benneteket – mondja az Úr. De nem szeretem a bűneiteket. Nem szeretem, sőt gyűlölöm azt, hogy nélkülem gondolkodtok, szóltok, cselekedtek. Nem szeretek engem. Krízisben vagytok. Válságban vagytok. Ítélet alatt vagytok. Ezért én most vádat emelek ellenetek, mert szeretlek benneteket.

Nem féltek engem. Nem érzitek azt, hogy nélkülem csak „fél” vagytok, töredékesek, hiányosak, csonkák vagytok. Mindent magatok akartok megoldani az életetekben. És lám, mire jutok. *Fél-életetek fél-elemmel* teli, felemás döntésektől félresiklik életetek, „fele sem igaz” szavaitok üressé válnak, és fél-áment mondotok mindenre, mert magatok sem hisztek abban, hogy az „úgy legyen” valóban lehet úgy.

Megvetitek nevemet. Nem akartok teljes áldozatot adni nekem, csak sánta, béna, félszemű, tisztátalan, hiányos és hamis életetekből, szívetek nyomorából a leghitványabbat, a leghazugabbat. Az igazi baj azonban az, hogy elhiszitek, hogy ez nekem elég. Hogy nekem elég belőletek a töredék. Én féltetek titeket. Én teljes akarok tenni titeket, de ti nem akarjátok. A teljes és igaz áldozat áldással jár. De hamisra hamis, nemre nem a válasz.

Nem hallgattok szavamra, nem szívleletek meg, és nem dicsőítitek nevemet. Fül és szív és száj nem működik együtt bennetek. Nincs összhang. Nincs egység. Szét vagytok csúszva. Ti papok! Nem szól az

ige a szátokból, mert nem halljátok meg magatokra nézve az üzenetet, így az nem újítja meg szíveteket. Ezért erőtlén a munkátok. Ezért erőtlén a nyájakot is, ezért ők sem hallgatnak rám, nem fogadnak a szívükbe, és nem tudnak engem dicsőíteni. Ezért megátkozom áldó karokatok, szemetet szórok arcotokba, ünnepeitek szemetjét, és kihordanak benneteket a szemétre. Ezért üres lesz a templomotok, és tele a szemétdombokot meg a temetőtök.

Hűtlen lettél, népem. Hozzám. A társadhoz. Önmagadhoz. A szövetségem nem kell. A közösségem nem kell. De kell minden, ami idegen. Kell a más, kell a másé. Szereted azt, ami távol áll tőlem. Szereted azt, aki távol van tőled. De nem tudtad, nem tudod vagy nem akard szeretni azt, aki melletted él, aki a tiéd, aki a társad, akit rád bízom. Nem szereted azt, amit én adtam neked: jót, áldást, utat, hazát, házat, társat, gyermeket, közösséget. Ezért gyümölcstelen az életed. Ezért áldatlan az állapotod. Ezért sírsz és sóhajtozol, és kérdezed: miért? Mert nem vigyáztál magadra...

De én vigyázok rád. Én ügyelek rád. Én figyelek téged. És jövök. Hamar eljövök, és eljövetelem napja választóvonal lesz az életedben. *Eljövök, és ítéletet tartok fölötted.* Nehéz és hosszú lesz ez számokra. Azt fogod érezni, hogy nem bírod ki a szegényt, a megsemmisülést, a megtisztítást. *Olyan lesz az, mint az ötvösök tüze és mint a ruhatisztító lúga.* Éget, mar. Elveszem belőled, ami kár és szemét. Kiolvasztom belőled a salakot. Megtisztítom szennyes szíved, és felmutatom neked a benned rejlő értéket. *Fényesség teszlek,* mások számára példává.

Ha hagyod. Ha megtérsz hozzám.

Én népem, *térjetelek meg hozzám, és én is hozzátok térek!* Térjetelek meg, tartatok bűnbánatot, fájjon a vétkeitek! Szorítsa szíveteket az elvesztegetett lehetőség, a nem értékelt ajándék! Szorítson sarokba a fölismerés, hogy nélkülem semmit sem tehettek! Ismerjétek föl, hogy engem nem lehet becsapni! Hogy magatokat sem érdemes becsapni és mindent tovább úgy folytatni, ahogy eddig tettétek.

Tegyetek próbára engem! Vessetek véget bűnös szokásaitoknak! Fejezzétek be a varázslást, a házasságtörést, a hazudozást, a zsarolást, az adócsalást, a mentegetőzést, az ujjal mutogatást, a felelősség elhárítását! Végre merjetelek szembenézni velem és önmagatokkal! Merjetelek újat kezdeni! Merjetelek bízni bennem. Adjátok nekem bűneiteket, és adjátok nekem bizalmatokat! Adjátok nekem a tizedet! Nem nekem van erre szükségem, hanem nektek. Mert a tized a bizalmatok és a hálátok jele. Annak a felismerése, hogy az én ajándékaimból, az én áldásomból éltek, és ti csak abból adtok vissza nekem.

Add nekem magadat! Amit magad adsz, azt kapod vissza. Ha magadat adod teljesen, igazi magad kapod vissza teljesen. Ha nekem adod vétkeidet, hibáidat, gyengéidet, ha nekem adod öntudatos énedet, viszkető tenyeredet, önérdet, büszkeségedet, ha nekem adod tehetségedet, tudásodat, jóságodat, ha rám bízod életedet, társadat, gyermekeidet, pénztárcádat, ha kinyitod előttem életedet, akkor megnyitom az ég csatornáit, és bőséges áldást árasztok rád. Teremni fogsz, és boldognak fognak mondani mások. Sőt te is boldognak fogod érezni magad.

A VASÁRNAP IGÉJE

Azt mondjátok: akik megspórolják a megtérést, azoknak jobban megy a dolguk. Több pénzt keresnek, szebb házuk van, kísértik Istent, mégis megmenekülnek. Ti viszont az én tulajdonomná lestek. Könyörületese leszek hozzátok. Látni fogjátok a különbséget Istent tisztelő és Istent nem tisztelő életszakaszotok között. Meg tudjátok különböztetni a jót és a rosszat, és képessé teszlek titeket arra, hogy e tudás alapján tudjátok is élni. *Felragyog majd az igazság napja számotokra, akik nevemet félítetek, és sugarai gyógyulást hoznak életetekre, mert...*

...szeretlek benneteket – mondja az Úr.

■ FARKAS SÁNDOR

Imádkozzunk! „Hozzád jövünk, Uram, ó, segíts, / Ne szóljon Igéd hiába! / A szívünk oly sötét, ó, segíts, / Élessze Igéd világa. / A fülünk Igédre nem figyel, / Lábunkkal járunk a sárba! / Vágyaink szakítanak Tőled el, / Nem fénylik mécsünk világa. / Ajkunkon hazugság bélyege, / Megrontott életünk átka. / Hogy állunk elődbe így, Uram, / Naponként Téged imádvá? / A szívünk összetört, ó, Uram, / Itt állunk / Előtted gyászba! / A mélyből hozd ki az életünk, / Ne szóljon Igéd hiába! / Ó, Uram, templomod hadd legyen, / A szívünk megszentelt hely legyen! / Nyisd meg a szemünk, hogy láthassunk! / Szenteld meg ajkunk, hogy áldhassunk! / Áldd meg Igédet, hogy érthessük, / Dicsőségedre, hogy élhessünk! / Ne szóljon Igéd hiába! / Ne szóljon Igéd hiába!” Amen. (Erőm és éneke az Úr – A Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség énekeskönyve, 56. ének)

CANTATE

Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel

► Az adventi előkészület időszaka összetett hagyományrendszert és sokféle szokást ismer. Az adventi koszorú vasárnapról vasárnapra meggyújtott gyertyái Krisztust, a világ világosságát szimbolizálják. Az egyház régi rendje szerint pedig még talán ma is sokan megtartják a böjtöt a karácsony előtti négy hétben. E szimbólumrendszert gazdagítja az a különleges antifóna-repertoár, amelyet az egyház december 24. előtt hét napon át az esti zoltáros istentiszteleten a Magnificat keretverseként énekelt.

Az advent utolsó hetének liturgiájában elhangzó „ó-antifónákat” különleges gondolatív köti össze: az „Ó!” felkiáltással kezdődő hét tétel Jézust a Bibliában szereplő nevein – *O Sapientia* (bölcsesség); *O Adonai*; *O Radix Jesse* (Jesse gyökere); *O Clavis David* (Dávid kulcsa); *O Oriens* (napkelet); *O Rex gentium* (népek Királya); valamint *O Emmanuel* (velünk az Isten) – szólítja meg. Az ó-antifónák hetes száma a teljesség szimbóluma, a címek kezdőbetűi pedig visszafelé olvasva ezt az akrosztichont adják ki: ERO CRAS – én vagyok a jövő.

E gazdag mondanivalójú repertoár versbe szedett feldolgozása áll előttünk heti énekünk, az *Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel* (EÉ 133) szövegében. Bár az 1911-es *Dunántúli énekeskönyv* még öt versszakkal közölte, mai énekeskönyvünk már csak négy strófát ad énekünkhöz, így az *O Sapientia*, az *O Rex gentium* és az *O Adonai* antifónák gondolatköre teljesen hiányzik.

Míg az ó-antifónákon alapuló, Európa-szerte ismert ének a mai formá-

az ének nemcsak hazánkban, de a világon mindenütt halhatatlanná.

■ FEKETE ANIKÓ

Tudjuk, kit várunk!

Talán ez az adventi énekünk a leginkább ismert, hiszen más felekezeti testvéreink is éneklék. A várva várt és igéjében, szentségekben, testvéri közösségben naponta hozzánk megérkező Krisztust (adventus Domini, az Úr érkezése) nem megfogalmazatlan reménységgel hívja az ő népe. Ennek az éneknek minden versszaka rövid, lényegre törő hitvallás arról, ki valójában számunkra Krisztus.

Ó, jöjj, Immánuel... Az „Immánuel” egyik jelentése: velünk az Isten. Nem ellenünk harcol, hanem értünk küzd. Szabadító erejére bizony számíthatunk mindannyian. Ne fussunk hát előle, bátran menjünk hozzá, hiszen ő velünk van!

Ó, jöjj el, Jesse vesseje... Dávid király édesapja Isai, itt Jesse néven. Ahogyan Dávid király az Úr erejével legyőzte a nála sokkal erősebb ellenséget, Góliátot, úgy a Dávid király családjából származó Messiás, a mi Urunk Jézus Krisztus győz a nálunk mérhetetlenül erősebb bűn, a halál és a sátán fölött. E győzelemben részesei övéit, és ez faksztja szívünkben Isten dicséretét.

Ó, jöjj, ó, jöjj, Naptámadat... Krisztus a mi napunk, fényességünk, aki az Istentől és embertől való félelem, rettegés sötét kódét fölshakítja, és elűzi a szív mélyéből. Oly sok tévútra vezető, hamis fény helyett Jézus, a

Naptámadat hozza el egyedül a vigasztalást.

Ó, jöjj, Kulcs Dávid törzséből... Ismerünk embereket, akiknek kulcs szerepük van a maguk hivatásában, közösségében. Aláírásuk nélkül nem történhetnek meg döntő folyamatok, események. Az örök életnek, üdvösségnek, mennyországnak, tehát az Istennel való közösségnek kulcsa maga Jézus. Nemcsak tanítása, nemcsak életpéldája és annak követése, hanem az ő személye. Ő a kulcs a mennyország ajtajához. „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csak is énáltalam.”

Végül figyeljünk arra, hogy az énekversekben megfogalmazódó Krisztus-hitvallások mindegyikének alapja öszövségi kép, ige. A teljes Szentírás Jézusra mutat, az *Öszövségi* is, hiszen ő mondta: „Rólam szólunk Mózes, a zoltárok és a próféták.” Isten üdvözítő terve végbement Jézus Krisztusban. Arra biztat minket ez az ének, hogy az advent, az Úr hozzánk érkezése keresztény életünk naponkénti csodája, eseménye lehet: „Meglásd, meglásd, ó, Izrael, / Megszületik Immánuel!” Ez a biztatás nekünk, keresztényeknek, a „Ileki Izraelnek” is szól, de szól a zsidóságnak is, hiszen Isten nekik is megígérte, hogy ha eljön az ideje, megajándékozza őket a Krisztust felismertető Szentlélek ajándékával.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Új fejezet az egyházvezetésben

► Az idei esztendő utolsó zsinati ülészakát tartotta egyházunk az elmúlt hét péntekén Budapesten, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében. Az ülészakáknak volt ünnepi alkalomnak is nevezhető, hiszen november 26-án került sor a Magyarországi Evangélikus Egyház új elnök-püspökének megválasztására és beiktatására.

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője, Ittész János eddigi elnök-püspök már korábban bejelentette, hogy – 2011 júniusában aktuálisá váló nyugdíjazása miatt – a mostani ülészakán átadja elnök-püspöki megbízatását. Október elsejei bejelentését követően az országos jelölőbizottság rendkívüli választási eljárást kezdeményezett a megüresedő tisztségre.

Az új elnök-püspök személyére egyházunk tizenhét egyházmegyéje közül kilencből érkezett ajánlás. Az ajánlottak közül csak a Déli Egyházkerület – többségi ajánlást kapott – püspöke vállalta az elnök-püspöki jelölést. A testület a választási ciklus végéig – titkos szavazással; 39 igen, 3 nem és 1 tartózkodás mellett – Gáncs Pétert meg is választotta egyházunk elnök-püspökévé.

Az „évezáró” zsinaton egyéb választásokra is sor került. Az

országos bíróság nem lelkészi jegyzőjévé választották Hámoriné Balla Mária-t és Ruffné dr. Lázár Mariann-t. (Eredetileg a Szolidaritási Alap vezetőségének két tagját is most tervezte megválasztani a grémiüm, ám erre a választásra nem került sor.)

Foglalkozott a zsinat magával a Szolidaritási Alapról szóló, nagy hullámokat verő törvénnyel is, amelynek hatályba-

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

lépését már többször elhalasztották. Muntag András, a zsinat nem lelkészi elnöke előterjesztésében újabb egy év halasztást javasolt. Indoklasként elmondta, hogy az országos presbitérium és a zsinat két-két tagja, illetve az országos iroda gazdasági és pénzügyi osztálya vezetőjének részvételével létrehozhat egy olyan szakértői bizottságot, amely vállalta, hogy áttekinti a vitás kérdéseket, és felülvizsgálja a gyülekezettámogatási rendszert. Így – reménység szerint – olyan megoldást fognak kidolgozni, amely minden érintett számára elfogadható lesz. A munka előrehaladott állapotban

van, már csak néhány részletkérdés vár tisztázásra. A bizottság úgy véli, hogy az elkészült törvénytervezetet a zsinat májusban esedékes ülészakán tűzheti napirendjére.

A készülő törvényjavaslatot először az esperesek vitatják majd meg. Az esperesi kar e célból január elején tart rendkívüli ülést, ezután pedig az esperesek a lelkészgyűléseken (LMK) tájékoztatják a lelkészeket. Ezen túlmenően a bizottság tagjai maguk is folyamatos tájékoztatást ígértek a szolidaritási törvény formálódásáról. Muntag András előterjesztését

követően a zsinat tagjai – bizva abban, hogy nem ok nélkül teszik – úgy döntöttek, hogy a szolidaritási törvény 2012. január 1. napján lép hatályba.

A zsinati küldöttek még folytatták az egyház számvevőszéki és belső ellenőrzési munkájának átalakításáról rendelkező törvényjavaslat általános vitáját, majd zárt ülésen tárgyaltak meg néhány, a tényfeltáró bizottság tevékenységével kapcsolatban felvetődött kérdést, végül a testület a lelkészek választását vizsgáló etikai bizottság jelentésének meghallgatásával fejezte be idei munkáját.

■ KISS MIKLÓS

ELNÖK-PÜSPÖKI BEKÖSZÖNTŐ NYILATKOZAT

„Intonáció”

Amikor megköszönöm a jelölésekben és szavazatokban megnyilvánuló bizalmat, a bibliaolvasó *Útmutató* mai igéjében keresek tiszta alaphangot induló elnök-püspöki szolgálatomhoz: „...a bizalom erőt adna nektek!” (Ézs 30,15) Bizalmat kaptam, és ez a bizalom erőt ad. A kapott bizalmat szeretném megosztani, viszonzni, továbbadni bizalomhiányban szenvedő egyházunkban és vilá-gunkban.

A hatéves választási ciklus utolsó harmadára kapott megbízás jelentőségét nem szeretném sem túlbecsülni, sem pedig aláértékelni. Elnök-püspöki szolgálatomat első rendben moderátori feladatnak tekintem. Küldetésemet abban látom, hogy segítsen a különböző konstruktív egyházi erők, közösségek összehangolását és együttműködését.

Kívánatos, hogy döntéseink a lehető leg szélesebb konszenzus gyümölcseként szület-senek. Csak ilyen módon gyógyulhatunk az általános bizalmi válság közösségromboló be-tegségéből.

Remélem, a 2012-ben esedékes általános tisztújításig néhány fontos területen sikerül közösen előbbre lépni egyházunkban.

Szeretném elősegíteni az őszinte kommunikációt egyházi életünk minden területén. Ez előfeltétele a kölcsönös bizalom megszü-letésének és erősödésének az egyházkor-mányményi testületek (nem „hatalmi ágak”!), zsinat, országos elnökség, országos presbi-térium, püspöki tanács között éppúgy, mint a különböző egyházszervezeti szintek, orszá-gos egyház, egyházkerületek, egyházmeg-ye, egyházközösségek kapcsolatában. Fontos a lelkészi és nem lelkészi vezetők harmoni-kus együttműködésének segítése, ami természetesen nem jelenthet mindig feszültség-mentes kooperációt.

Meggyőződésem, hogy bölcs egyházkor-

mányményi döntések csak komoly teológiai megfontolások nyomán születhetnek. A teo-lógia az egyház tudománya. Iránytűje nélkül az egyház hajója csak sodródik, kiszolgáltatva az éppen aktuális széljárásnak... Döntő, hogy az egyházi szolgálat prioritásait ne külső erők szabják meg, hanem felülről kapott bölcsesség vezessen minket.

Néhány sürgető feladatot szeretnék ki-emelni:

Halasztást nem tűrő prioritás egyházunk-ban a lelkészek hivatásgondozása, a minősé-gi továbbképzés, a szakszerű lelkigondozás, valamint családbarát rekreáció szerve-zett biztosítása a hűséges munkában elfá-radt/megfáradt szolgatársaink számára.

Ugyancsak fontos a nem lelkészi munka-társak, presbiterek megkezdett képzésének kiszélesítése és elmélyítése. Kívánatos, hogy a következő hatéves ciklusra a már ilyen mó-don is felkészített szolgatársak kapjanak bi-zalmat.

A „humán erőforrásnak” ez a fokozott megbecsülése előfeltétele annak, hogy a döntő többségében jól működő és fejlődő in-tézményhálózatunk mellett a gyülekezeteink-ben folyó közösségépítés is felszálló ágba ke-rüljön. Hiszem, hogy a krisztusi értékekben gazdag, missziói lelkületű, azaz sokszínű, nyi-tott és befogadó egyháznak, gyülekezetnek van jövője, ahol minden nemzedék otthon-ra, közösségre találhat.

Ebben a remélt jóízű csapatjátékban biza-lommal kérem elnöktársamnak, püspök és felügyelő testvéreimnek, a zsinat és az orszá-gos egyház vezetőinek, valamint összes mun-katársamnak a segítségét, továbbá egyházunk népének imádkozó támogatását.

Isten áldása kísérje közös szolgálatunkat! Erős vár a mi Istenünk!

Budapest, 2010. november 26.

■ GÁNC S PÉTER

Névtelen levelek és hiteles információk

Két – egymással semmiféle kapcsolatban nem lévő – témát említek itt következő írásomban. Időszerűségük miatt mégis helyük van egymás mellett is ebben a cikkben, pár hét múlva ugyanis már elvesztenék frissességüket. Remélem, a kedves Olvasó is belátja, hogy a szó igazi értelmében közügyeinkről van szó.

***

Bizony igaz, hogy az elsővel kapcsolatban már közel tíz évvel ezelőtt kellett volna először megszólalnom, de legalább a 2006 elején indult *Égtá-joló* rovat valamelyik első írásában szóba kellett volna hoznom. Valahogy mindeddig elmaradt. Hogy most mégis előveszem, annak azon kívül, hogy *jobb későn, mint soha* pótolni a mulasztásokat, az is az oka, hogy a pár nappal ezelőtt érkezett két levél miatt ismét aktuális a téma. Bizonyos névtelen levelekről van szó!

Püspöki szolgálatom első éveiben többször is volt részem ilyen anonim üzenetekben, aztán hosszabb ideig megkritikáltak az így érkezett bejelentések, most pár nap alatt ismét itt ez a kettő! Kezdetől fogva az volt az álláspontom, hogy bármi álljon is egy-egy ilyen üzenetben, ha az írója nem vállalja a nevét, akkor nem tudok, de nem is akarok a *tudomásomra hozott* információval bármit is kezdeni. Még akkor sem, ha az így érkező hírek nem tűnnek eleve koholmányoknak. Ugyanakkor a névvel vállalt híreknek mindig utánanézttem, és ha szükségesnek bizonyult, vizsgálatot

is kezdeményeztem. Most – hetilapunk nyilvánosságát felhasználva – üzeni szeretnék azoknak a hittestvéreimnek, akiktől az említett két levél érkezett: Ha azt akarják, hogy bejelentésük nyomán illetékes püspök-ként bármilyen lépést is tegyek, akkor bizony vállalniuk kell arcukat, ne-veiket! Akár egyik diakóniai intézményünk működésével kapcsolatos a panasz, akár valamelyik lelkészünk feltételezett ügynökműltját akarják „jóakarátúan” a püspök tudomására hozni.

Testvéreim! Ez így nem lehetséges! Ha azonban az egyházszereket és a közösségünkért érzett felelősség, nem pedig a személyeskedő, alaptalan gyanúsítás és vádaskodás adta kezükbe a tollat, akkor vállalniuk kell ne-veikkel is észrevételeiket, véleményüket! Azt kérheti a panaszt tévő, hogy a püspök vagy más egyházi fel-lettes ne hozza nyilvánosságra, hanem tartsa titokban a nevét. Gondolom, hogy püspök és esperes testvéreim is teljesítenék a diszkrécióra vonatkozó nyomatékos kérést, mint ahogy magam is jártam már el ilyen módon.

Persze az lenne az igazi, ha minden hivatalos bejelentés, panasztétel csak akkor születne meg, ha előtte végig-jártuk az út első lépéseit is, amelyeket Jézus Krisztus Urunk jelöl ki egyháza számára: „*Ha vétkezik atyád-fia, menj el hozzá, intsd meg négy-szemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú*

ÉGTÁJOLÓ

szava erősítsen meg minden vallo-mást.” (Mt 18,15–16) És csak ez után következne az, amivel mi oly gyakran kezdeni szoktuk...

***

A másik témáról írni nem esik nehe-zezem. Sőt különösen is kívánatosnak látom, hogy tisztázzak néhány kér-dést, mert október 1-je óta időnként azt tapasztaltam, hogy az aznap tar-tott zsinati ülészakán bejelentett szándékaimat itt-ott mintha félreér-tették volna. Vagy ami még rosszab-bnak tűnt, néha az volt az érzésem, hogy az elmondott indokok mögött hátsó szándékot vagy ki nem mon-dott – és valójában nem is létező – összefüggéseket kerestek.

Mi is történt október 1-jén? Felső-lálásomban bejelenttem, hogy a zsi-nat 2010. november 26-ára tervezett ülészakával lemondok egyházunk el-nök-püspöki tisztségéről. A szán-dékomat, illetve döntésemet indokol-va két fő okot tártam a zsinat, majd a november 13-án Győrött tartott egyházkerületi közgyűlésünk elé is.

Egyházkerületünk, de talán egész egyházunk közvéleménye előtti is tu-dott volt már, hogy 2011 júniusában

elérem a törvényeink által kijelölt nyugdíjkorhatár lehetséges legké-sőbbi időpontját. A jövő év derekán a 65 éves kor után lehetséges két éves hosszabbítás is letelik, amellyel egy-házkerületi közgyűlésünk javaslatá-ra magam is éltem.

Hogy miért nem vártam meg el-nök-püspökként tényleges nyugdíj-ba menetelemet? Egyszerűen azért, mert nem tartottam volna korrekt-nek sem egyházunk, sem az akkor még nem ismert utódom, de a kor-mányményi tárgyalópartnerek szem-pontjából sem, ha elnök-püspök-ként én képviselem egyházunkat a vártnál ugyan későbbben, de lassan-lassan mégis csak egyre intenzíveb-bé váló megbeszéléseken, tárgyaláso-kon. Ez óhatatlanul azt jelentette volna, hogy én leszek az újrainduló vagy éppen most kiépülő kapcsola-tokban a püspöki tanács részéről a kulcsszemély. Így annak, aki jó fél év múlva szükségképpen átveszi majd az elnök-püspöki feladat stafétabotját, a már beindult, esetleg intenzívvé vá-ló folyamatokba kellett volna be-kapcsolódnia. S akkor a szolgálat átadás-átvételhez kapcsolódó infor-mációátadás ellenére a személyes kapcsolatoknak, a tárgyalási témák belső ismeretének hiánya nehezebb helyzetbe hozta volna utódomat. Úgy vélem, ezt nem kell bővebben magyaráznom.

A döntésemet motiváló másik té-nyező is a közelgő nyugdíjba vonu-lással függ össze. Szeretném úgy lezárni püspöki szolgálatomat szere-

tett Nyugati (Dunántúli) Egyházke-rületünkben, hogy a tavasszal meg-választandó – és egyházkerületi köz-gyűlésünk döntése értelmében 2011. június 25-én a győri Öregtemplom-ban beiktatandó – utódomnak ne kelljen az elkerülhetetlenül több folyó ügygel kezdenie szolgálatát. Persze tudom, hogy egy élő közösség életében soha nincsenek olyan pon-tok, ahol ne lennének éppen elinté-zendő ügyek, megoldandó feladatok; mégis a lehető legkevesebbet szeret-nék az új dunántúli püspökre hagy-ni. S e tervem megvalósítását is sok-kal nehezebbé vagy tán éppen lehe-tetlenné tette volna, ha nyugdíjba menetelem napjáig „ragaszkodom” az elnök-püspöki feladatokhoz is.

Erről van tehát szó. S amikor most tiszta vizet öntöttem a pohárba, ké-rem egyházkerületünk gyülekezete-it, de egész egyházunk népét is, imádkozzunk azért, hogy a kerület-ben elindult püspökjelölési és -válasz-tási folyamat ékesen és jó rendben történjék, és a *végeredményen* is megnyugodjék Isten áldása!

Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

HIRDETÉS

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2011/12-es tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztény – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a jelentkezőknek kötelező megírni a központi írásbeli felvételi vizsgát magyar nyelv és irodalom, valamint matematika tantárgyakból. Az írásbeli vizsgákra való jelentkezés határideje: 2010. december 10. (A felvételi eljárás részletes leírását holnapunkon találják: www.deg.sulinet.hu.)

Advent első hetében a Veszprém megyei Takácsi evangélikus és református gyülekezete közösen szervezett evangélizációs sorozatot. A három estén *Szeverényi János* evangélikus országos missziói lelkész szolgált igehirdetéssel, „Akarsz-e teljes, tiszta szívvel élni?” címmel.

■ TÓTH KÁROLY ISTVÁN *felvétele*

HIRDETÉS

Ülésezett a missziói bizottság

Irányelvek az evangélizáló és missziói munka súlypontjaihoz 2011–2013

Egyházunk evangélizációs és missziói bizottsága október 13-án az országos irodában tartotta őszi értekezletét. A testület tagjai a szokásos rend szerint kiértékeltek az év fontosabb missziós eseményeit: a tavaszi missziói konzultációt, az egyházkerületek missziói napját, a nyári piliscsabai konferenciát, az országos evangélizációt és a Szélerőzsa országos evangélikus ifjúsági találkozót.

A bizottság egyhangúlag támogatja az országos presbitérium számára továbbított javaslatot, hogy a jövő évtől erősítsék meg a cigánymissziói referensi munkatárs státusát.

Törvényeink szerint háromévenként missziói irányelveket kell megfogalmaznia a bizottságnak. Az alábbiakban az újabb célokat ismertetjük. (Az elmúlt három év munkájának kiértékelésére más alkalommal visszatérünk.)

Folytatva az előző három év programját, újabb (szem)ponthoz egyszívűen ki az eddigieket.

1. *A lelkészek, lelkészcsaládok lelkigondozása*, együttműködve más szervezetekkel, intézményekkel is, mint például a „Válóláló”, a szárazdi misszió, a református házassággyógyozó stb.

Bevált gyülekezetépítési modellek ismertetése a lelkészekkel, gyülekezetvezetőkkel; *lelkészkonferencia szervezése az evangélizációról*.

2. *Gyülekezeti missziói körök*, imaközösségek, munkacsoportok szervezése, azok segítése. Legyenek a gyülekezetekben a misszió ügyéért rendszeresen imádkozó csapatok. Álmódjanak, tervezzenek, gondoskodjanak az anyagi háttér megteremtéséről (a költségvetésben szerepeljen ilyen tétel), szervezzék a családlátogatásokat, tartsanak missziói programokat, alakítsák át az egész egyházközséget befogadó, vonzó „családdá”, terjesszék ki a missziói felelősséget az egész gyülekezetre.

Tanulják és gyakorolják az evangélizáció és misszió különböző és új formáit is.

Együttműködés a munkatársképző szerveződésekkel.

3. *A presbitériumi munka megerősítése* a képzésen túl szövetség megalakításával, önálló újsággal, konferenciákkal.

4. *Gyülekezetépítési kézikönyv* kiadása. Az eddig elkészült tervezetben harminc fejezet, számtalan alpont szerepel. Lényegre törő, gyakorlati, a Lélek ihletésében megszülető könyvre gondolunk.

5. Szükséges a *diakónia missziói tartalmát és célját felismerni*, a szertartási akciócsoportjait megszervezni, működtetni.

6. *Ébresztési kell a felelősséget gyülekezeteinkben minden bajban lévő „kicsiny” iránt*, mint például a cigányok, vakok, szegények, árvák, elcsúszottak. Programokat, modelleket ismertté kell tenni.

7. *A média* (televízió, rádió, internet, újság) egyre erőteljesebb, kiterjedtebb, profibb használata.

8. A gyülekezetek *felelősségének ébresztése a határon túli testvérek iránt*, gyakorlati tanácsadás, koordinálás a Magyar Evangélikus Konferenciát (Maek) is bevonva.

Imádkozunk és tegyünk megbízatásunk hűségese betöltéséért!

SZEVERÉNYI JÁNOS *országos missziói lelkész*

HIRDETÉS

A Luther Kiadó könyvesboltjának (1085 Budapest, Üllői út 24.) ünnepi nyitva tartása

- November 29. – december 23., hétfőtől péntekig: 9–18
  - December 4., szombat: 9–16: Lónyay utcai keresztény könyvvásár (Lónyay Utcai Református Gimnázium, 1092 Budapest, Kinizsi u. 1–7.)
  - December 11., szombat: 9–17
  - December 18., szombat: 9–13
  - December 24-től zárva tartunk, nyitás 2011. január 17-én
- Felhívjuk kedves megrendelőink figyelmét, hogy az ünnepek és az év eleji leltározás miatt a december 21. után érkező megrendeléseket január 17-től tudjuk teljesíteni.

Ajtónyitás – adventváró hétvége

► **Ha pontatlan is, szinte közhely, hogy advent a várakozás időszaka. Hogy miért jó várni? Mert izgalmas, mert valami jó ígérete fogalmazódik meg benne. Mindazok, akik november 26-án a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban összegyűltek, a „várakozás várására” érkeztek.**

A Budapestről és Pest környéki településekről, javarészt Nagytarcsáról érkező mintegy ötvenfős társaság hozzávetőleg felét tízévesnél fiatalabb gyerekek tették ki. A legfiatalabb résztvevő fél éves, a legidősebb kilencvennégy éves volt. Olyan család is volt, ahonnan négy generáció képviselője érkezett az alkalomra.

A hétvége lelki vezetője, *Smidélisz Gábor* áhítatain az ajtó témáját járta körbe. Az ajtó szép, hívogató kép, mely a belépés szimbólumaként értelmezhető. Advent is ilyen belépés, egy új egyházi esztendő kezdete, amikor Isten maga biztat bennünket, hogy bátran lépünk át az általa kitért ajtón. Az ajtó adott esetben azonban félelmetes kép is lehet. Az ajtó, amely mögött nem tudjuk, mi rejtőzik. Félnünk az ismeretlentől és a bizonytalantól. Éppen ennek a félelemnek a leküzdéséhez kell az adventi hit, hogy Jézus, a szabadító születik meg nekünk karácsonykor.

Az elmélkedéseket a „elvártán!” mindig hosszabb éneklés előzte meg és követte, ugyanis mindenkinek

nagy élményt jelentett a szárszói háziga, *Végh Szabolcs* és Gábor lelkes, ugyanakkor profi zenekísérete. Az intézményvezető több ízben is népi hangszereket ragadott, és azokon kísérte ismertebb és kevésbé ismert karácsonyi énekeinket.

Aki járt már Balatonszárszón az evangélikus üdülőben, az nyilván tudja, tapasztalta, hogy az ott eltöltött idő nemcsak a léleknek, hanem a testnek is egyfajta balzsam. A közismerten finom szárszói konyha remekein kívül a hétvége résztvevői a saját maguk (no meg a személyzet) által (elő)készített, parázson sült kürtőskalácsot is megkóstolhatták, amit mézeskalácssütés követett. Ebben inkább a gyerekek élhették ki alkotókedvüket, de több felnőtt is komolyabb mézesbábok elkészítésére vállalkozott. Volt, aki betlehemet készített, volt, aki mézeskaláccsal próbálkozott.

Mivel az adventi várakozásban fontos szerepet kap a koszorú, a hétvége programjából nem hiányozhatott az adventikoszorú-készítés sem. Öröm volt látni, amikor egy hosszú asztalon felsorakozott a mintegy húsz különböző stílusú, különböző ízlést tükröző, igényesen elkészített négygyertyás asztaldísz. A szervezők még arra is lehetőséget teremtettek, hogy mindenki a saját maga által készített gyertyákat használja fel, ugyanis – türelmes résztvevőkre gondolva – a gyertyamártogatás is a program részét képezte.

A nagyszámú gyereksereg közben vígan játszott az előterekben és

a hosszú folyosón. Nekik nem kellett kreatív programokat kitalálni, ők ugyanis kitaláltak saját maguknak. A tálalókocsiból egyszerűen teherautó lett, a műanyag gyerekkádból hajó, a mosdóféllépőkből bóják. Szülőként az ember nagy örömmel nyugtáztathatja: Szárszó valódi gyerekbarát hely. Mert tény, hogy fontos a felszereltség is – az intézmény ilyen szempontból is minden igényt kielégít –, de a szemlélet még ennél is fontosabb. Azt hiszem, aki járt már valaha gyerekekkel Szárszón, tapasztalhatta, hogy ez a hozzáállás mennyire jelen van itt.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A hétvégén ajtókon léptünk át. Az ebédőajtón, a kertajtón, a szaunaajtón. Hazafelé hullani kezdett a hó, este fehér lett a táj. Advent van. A szárszói ajtókon keresztül beléptünk az adventbe.

■ SZÜCS PETRA

Szépfalusi István emlékezete

(1932–2000)

Hogy tisztelői vannak-e többen vagy a tisztelendőségét kétségbe vonók – az nem kérdés. Ha akadnak is páran, akik – ilyen-olyan okból – nem képesek túllátni az 1956-tól haláláig Bécsben szolgáló, nagy formátumú evangélikus lelkész, *Szépfalusi István* „árnyékán”, a helyzet mégiscsak az, hogy az általa alapított Bornemisza Péter

Szépfalusi István

Társaság elnökeként százakat, az Ausztriai Magyar Lelkigondozó Szolgálat vezetőjeként ezreket (!) kötelezett segítőkészségével őszinte halára. Miközben azonban a hozzá így viszonyuló többsége külföldön él (vagy élt), a rendszerváltás hajnaláig hazalátogatni (Illyés Gyula temetésére kapott hetvenkét órás vízumától eltekintve) soha nem engedett Szépfalusi István magyar földben nyugszik.

Három fiúgyermekének mégsem csupán családi körben kellett megállnia múlt vasárnap a „diaszpóra mindenesének” budapesti sírjánál. Halálának tizedik évfordulója alkalmából a Kerepesi temetőben elhelyezték koszorúikat a Magyarországi Evangélikus Egyház vezető képviselői is, délután pedig a Deák téri egyházköz-

ség tanácstermébe hívta emlékezésére híveit *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott püspök.

Illő helyszín volt emlékezésre a Deák téri lutheránus sziget, hiszen az ékszerésznek tanult Szépfalusi István ebben a gyülekezetben konfirmált, és – *Ordass Lajos* egyik nagypénteki igehirdetésének hatására – itt határozta el, hogy a teológián folytatja tanulmányait.

Nehéz nem meglátni az Úristen tervét is abban, hogy a családi gyökerei révén osztrák állampolgársággal bíró Szépfalusi 1955 nyarán (lelkészé szentelése után néhány nap-

a Kárpát-medencéből disszidáltak segítségével. Bár elsősorban a protestáns felekezetekhez tartozókat volt hivatva gondozni, valójában vallási hovatartozástól függetlenül támaszkodhattak rá és hitvesére – *Wanner Mártára* – a Lajtán túlra jutott magyarok.

Isten soktalentumos szolgálja a magyar nyelv ápolását, a magyar kultúra népszerűsítését is hivatásának tekintette. A Bornemisza Péter Társaság elnökeként a magyar irodalom olyan kiválóságait juttatta „nyugati reflektorfényhez”, mint *Csoóri Sándor*; *Sütő András*, *Jókai Anna*... Folytathat-

FOTÓ: MÉSZÁROS GÁBOR

Gáncs Péter elnök-püspök (balra) megkoszorúzza Szépfalusi István sírját (a háttérben *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott püspök)

pal) távozott Ausztriába, ahol alig egy esztendő múltán (1956. november 5-én) az ottani evangélikus egyház országos menekültgondozó lelkésznek nevezte ki... Új szolgálati területére egyik napról a másikra magyarok tízezrei kényszerültek.

Szépfalusi Istvánnak egészen a vasfüggöny lehullásáig adott munkát

nánk hosszan a sort, ám e tudósítás most csupán a november 28-i méltó megemlékezést kell, hogy hírül adja. Szépfalusi István sokoldalú szolgálatainak méltatása azonban a jövőben is azon tisztelőinek kötelezettsége marad, akik az általa megsegített százakhoz vagy ezrekhez tartoznak...

■ T. PINTÉR KÁROLY

Az emmausi úton

Beszélgés Martin Jungéval, az LVSZ új főtitkárával

– A nyugdíjba vonuló Ishmael Noko utódjaként már közel egy éve megválasztották, de beiktatására csak idén novemberben került sor. Megválasztott főtitkárként már szolt a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) stuttgarti nagygyűlésének több száz küldötthez, és ebben a beszédeben lényegében programot is körvonalazott...

– Stuttgartban fontos feladatunknak tekintetem emlékeztetni önmagunkat arra a biblikus és reformációi örökségre, hogy egyedül hit által, kegyelemből igazulunk meg. Erre a kegyelemre a világ evangélikus egyházainak közössége együtt is válaszolhat. A nyári nagygyűlésen a „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma” téma jegyében voltunk együtt. Keresztényként tudjuk, hogy az élet kenyere Jézus Krisztus, aki mindig arra szólította fel tanítványait, hogy gondoskodjanak az éhezökről, amint arról az evangéliumok közül legtöbbször talán Lukácsnál olvashatunk. Úgy gondolom, hogy szavaira emlékezve mi is cselekvőkké válhatunk.

– Az egyházak életében immár teret nyert a kontextualitás, vagyis hogy az ígét – a textust – egy-egy közösség a saját helyzetére alkalmazza. Ennek számos jelét láttuk a nagygyűlés istentiszteletein is. Ön éppen stuttgarti beszédeiben hangsúlyozta, hogy immár a transzkontextuális szemléletet kell magunkévá tenni, vagyis hogy ki-ki mutasson érzékenységet a másik helyzete iránt. Kifejtene mindezt bővebben?

– Abból indulok ki, hogy a Lutheránus Világszövetségnek – amelyet nem véletlenül nevezünk az egyházak közösségének – igen sok színe van. Akkor tudunk harmonikusan működni, ha ki-ki vállalja a saját helyzetében rejlő gazdagságot, ugyanakkor megbecsüli más közösségeknek az övétől

eltérő formáját is. A sokszínűség gazdagodást jelent. Érvényes ez a földrajzi adottságokra is, hiszen tudatában vagyunk annak, hogy eltérő

evangelikus hagyományok élnek a különböző kontinenseken.

A magam részéről szeretnék az LVSZ életében több központot kialakítani: szerintem nem lehet többé egy – mondjuk így: genfi – centrumban gondolkodni. Szervezetünk minden régiója és egyháza képvisel egy-egy központot, ami hatalmas ajándék lehet az egész közösség számára. Mindez nem az egyház korának, méretének, anyagi lehetőségeinek függvénye, hiszen minden egyház hozzá tud valamivel járulni a közöshöz, amit az asztal körül megoszthatunk. Nagyon fontos, hogy e központok folyamatos kapcsolatban legyenek egymással, hogy ne váljanak leszakadt közösségekké. A párbeszédben való részvétel, a források megosztása és a világban való közös biznyságtétel lehet a közös cél.

– Megnövekedett tehát a régiók szerepe. Miben látja a kelet-közép-európai evangélikusság feladatait és lehetőségeit?

– Ez egy nagyon fontos régió a Lutheránus Világszövetség számára. Ezek a közösségek túlélték a háborúkat, a kommunizusból adódó elszigeteltséget, és a maguk sajátos tapasztalatával sokat nyújthatnak a világ evangélikusságának. Fontosnak tartom, hogy az LVSZ 1947-es megalakulásától kezd-

ve támogattuk ezeket az egyházakat, és minden nehézség közepette együtt tudtunk maradni a közös hit megélésében.

Ma is igen jelentős ez a térség, mert a keleti régió egyházai a lehetőségeikhez képest sokat fejlődtek, elsősorban a spirituális élet területén. Mindez a mai nehéz körülmények között is erőt adhat nekik, és tapasztalataikkal más egyházak életét is gazdagíthatják. Persze nem könnyű mindennek a megosztása, átadása. Mindenesetre a nagyobb közösség számít ezeknek a kisebb egyházaknak a részvételére, és mintegy meghívja őket, hogy megosszák ajándékaikat, és adják másoknak mindazt, amit tanultak, tapasztaltak.

– Ön is egy kisebbségi evangélikus egyházból, Chiléből jön. Hogyan tudná bátorítani a többi kis egyházat?

– Igen, Dél-Amerikában nagy a katolikus túlsúly. Úgy gondolom, a kisebbségi egyházi lét nem kell, hogy szégyent jelentsen. Sőt a kisebbségi egyházak különösképpen is megtanultak erősnek lenni, megerősödtek önazonosságukban, hitükben, teológiájukban és spirituális életükben. Vallom tehát, hogy a kisebbségi létben működő tagegyházak erőteljesen hozzájárulhatnak az Lutheránus Világszövetség megújulásához.

– Beiktatása ünnepén az emmausi tanítványok történetéről prédikált a genfi ökumenikus központ kápolnájában. Miért erre az elbeszélésre esett a választása?

– Hónapok óta újra és újra elolvastam Lukács evangéliumának ezt a

szakaszát. Mindannyiszor rácsodálkozom a rögzített dialógusra. Elkápráztat a feltámadott Úr első kérdése: „Miről beszélgették útközben?”, hiszen a mindennapi élet eseményei és megtapasztalásai föl próbál kapcsolódni hozzájuk és mindahhoz, ami az emberek szívében van.

Olyan egyházzal álmodom, amelynek megvan a képessége az emberek elérésére – különböző élethelyzetükben. „Hogyan élés?” „Milyen élményeid vannak?” „Milyen kérdések foglalkoztatnak a mindnapokban?” – így kell az emberekhez közelednünk. Nagyszerű, hogy láthatjuk, ahogyan az Úr csatlakozik hozzájuk, beszélgető- és útítársukká válik. Közben pedig az Írás biznyságtételét értelmezi, magyarázza számukra. Jó látni a tanítványok vendégszeretét is, amely megnyitja az otthon ajtaját, beinvitálva az Urat, akit pedig idegennek vélnék. Olyan egyházzal álmodom, amely képes ilyen módon befogadó lenni.

Csodálatos, ahogyan a történet végén a tanítványok és az Úr együtt esznek az asztalnál. A kenyér megtöréséről ismerik fel az Urat, vagyis az úrvacsora csodájában lesz a legmélyebb a közösség. Ez az igeszakasz már régóta a fejemben és a szívemben van, és remélem, hogy a Lutheránus Világszövetségre is ez az alázatos, kísérő, párbeszéd magatartás lesz mindig jellemző, ahogyan együtt vándorlunk mint tagegyházak. Sosem megtagadva az egymás iránti vendégszeretét, a közös úrvacsorában való örömet és legfőképpen az Úr jelenlétét.

– Köszönöm a beszélgetést, és Isten áldása kísérje egyházvezetői szolgálatát a Lutheránus Világszövetség főtitkáráként!

■ FABINY TAMÁS

Déli áramlat Európában

Piliscsabai találkozás az LVSZ női osztályának vezetőjével

► A Lutheránus Világszövetség Nők az Egyházban és a Társadalomban (WICAS) elnevezésű munkaágának vezetője 2008 augusztusa óta dr. Elaine Neuenfeldt. Bár családneve németes hangzású, mégis izig-vegig dél-amerikai. A Brazil Evangélikus Egyház lelkészneként került a genfi központú világszervezet egyik fontos pozíciójába. November 25–28. között egy európai, lutheránus nőkonferencián előkészítő gyűlésén járt Piliscsabán, itt sikerült személyes beszélgetésre invitálni.

– Lenyűgözve figyelte a sűrű hőséset, láttam, amikor belemarkolt a friss hókupacba, de aztán mégis fázósan húzta szorosabbra az övet a kabátján. Hogyan sikerült megszoknia Európát?

– Nem tudok betelni a hőséset látványával. Most láttam életemben ötödször ilyen fehér csodát. Kislányom, Júlia a legelső alkalommal fel is kiáltott: „Anyá, itt olyan a táj, mint otthon a műanyag karácsonyfák!” Merthogy Braziliában bizony műfenyővel és műhóval ügyeznek a német gyülekezetek ünnepi hangulatot teremteni. Ez marad meg emlékként arról a földről, ahonnan őseik két évszázaddal ezelőtt elindultak a jobb élet reményében, hogy a déli féltéken telepedjenek meg.

– Akkor az öreg kontinens – Európa – nem is olyan idegen az ön számára.

– Korábban is éltem már hazám-

tól távol. Az ószövetségi teológia doktoraként tanítottam Közép-Amerikában is. Nicaraguában részese lehettem az evangélikus egyház születésének, amire büszkeséggel emlékezem. Ám genfi kinevezésemet megelőzően Európában még nem töltöttem hosszabb időt. Két év után is azt kell azért mondanom, hogy sok mindent nehéz volt megszoknom. Leginkább azt, hogy itt az emberek távolságtartóbbak egymással. A mi déli kultúránkhoz hozzátartozik, hogy felszabadultan öleljük meg egymást, ha találkozunk. Svájcban az emberek szigorúan csak kezét fogják. Belül bizonyára az ő szívüket is átjárja a melegség, de kívülről hűvösebbnek tűnnek.

Talán ebből is fakad, hogy Európában az egyik legnagyobb probléma az elmagányosodás. Nem én látom ezt így, hanem az előkészítő konferencián részt vevő asszonyok fogalmazták meg mint kontinensük legégetőbb kérdését. Egyre inkább egyedül érzi magát az európai ember. Csak magára számíthat. Ebből aztán számtalan egyéb gond is adódik.

Egyik ilyen a növekvő bizalmatlanság. Úgy érzékelem, hogy Európában jobban tartanak egymástól a férfiak és a nők. A jövő esztendőre egy olyan konferenciát tervezünk, amelynek témája a ma roppant divatos kérdés, a „gender equality”, vagyis a nemek esélyegyenlősége lesz.

Ennek részeként akarnánk szólni például arról a hátrányos megkülönböztetésről, amely a balti államokban éri a teológiát végzett nőket, akiket nem avatnak teljes jogú lelkészekké. Az előkészületek során azonban azt

tapasztaltam, hogy itt az asszonyok nem merik spontán bevonnai a férfiakat a diskurzusokba. Előbb „haditervet” készítenek. Ezen a téren mi közvetlenebbek vagyunk, spontánabbak és ezért vakmerőbbek. Belevágunk programokba úgy, hogy nem tudjuk, mi jön ki belőle.

– A Lutheránus Világszövetség irodájában ugyanakkor nem csak európaiakkal dolgozik együtt...

– Valóban nemzetközi stáb munkálkodik együtt, hogy például a legutóbbi, stuttgarti nagygyűlés határozatai végre legyenek hajtvá. Élvezem a különféle kultúrákból, különböző hagyományok közül jött embereknek ezt a színes kavalkádját. Mindig is szívesen ismertem meg mások gondolkodását, tradícióit. Erre most lehetőségem nyílt: túl a hivatalos útjaimon, a genfi központban mindig átélem a krisztusi szeretet jelenlétét. Azt, ahogyan a – sokszor harsányan eltérő – különbözőségeik ellenére képesek egymást elfogadni az emberek. De maga a város, Genf is ilyen.

Hamar rábukunk az itt élő latin-amerikaiakra, akik az ENSZ irodáiban vagy más szervezeteknél dolgoznak. Összejárunk, együtt készítjük el jellegzetes déli ételeinket, ilyenkor kicsit „otthon” vagyunk. Az angol nyelvű gyülekezetünkben viszont, ahová vá-

sárnaponként járunk kis családommal, szinte minden nemzetiség fel-lelhető. Brazil lelkészünk mellett vasárnaponként kenyai asszony tart gyermekórákat, ázsiai testvér ügyel a pénzügyekre, és gyűjti össze az adományokat.

– A férje is lelkész. Braziliában egy nagy gyülekezet pástora volt. Hogyan viseli el, hogy Genfben most munkanélküli?

– Semmiféleképpen sem nevezném munkanélkülinek. Természetesen a svájci törvények nem engedik

meg, hogy hivatalosan dolgozzon. De rendkívül talpraesett emberként mindig talál magának elfoglaltságot. Most nagyrészt rá hárul leányunk felügyelése, ő végzi a házimunkát. De megtalálják más feladatokat is, akár a szomszédaink között, akár a

gyülekezetünkben. Értem azonban, mire irányult a kérdés. Kétségtelen, hogy a férjem áldozatot hozott azért, hogy én az LVSZ-nél szolgálhassak. Ezért nagyon tudatosan vigyáznunk kell arra, hogy kettőnk kapcsolata ne lássa ennek kárát. Havonta kiértékeljük a dolgainkat. Újra és újra rákérdezek, hogy még mindig tudja-e vállalni azt, hogy a háttérből támogasson engem. Ha ő nem érezné jól magát, bizonyára nem folytatnám ezt a szolgálatot. Genfi megbízatásom újra ráébredtet bennünket arra, hogy a házasságunk karbantartása szüntelen feladatunk.

– Az európai asszonyokkal való tárgyalása közben Elaine többször hivatkozott arra, hogy nem figyelhet csupán erre a kontinensre, hiszen globális, vagyis világméretű szempontokat kell figyelembe vennie. Miben határozná meg ezeket? Vagyis melyek azok a kérdések, amelyek összekötik ma a világ lutheránusságát?

– Röviden ebben a mondatban fogalmazhatnám meg: elég volt a szavakból, jöjjenek a tettek! A Lutheránus Világszövetség az elmúlt évtizedek során számos nagyon színvonalas, legfőképpen pedig hasznos dokumentumot fogalmazott meg. Már szinte mindent elmondtunk, leírtunk, megvitattunk. Véleményünk van az erők terjedéséről, a közösség értelmezéséről, lutheránus identitásunkról. De ezt át kellene már ültetnünk végre a gyakorlatba! Jó lenne, ha meglátszana a helyi gyülekezetek életében világszerte mindaz, amiről a vezetőink, delegáltjaink beszélgetnek, konferenciáznak.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Megkezdődött a szeretet.éhség adventi adománygyűjtés

A jól ismert képpel – a törött mézeskaláccsal – és a *szeretet.éhség* mottóval advent első vasárnapján idén is megkezdődött a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet hagyományos karácsonyi pénzadománygyűjtő akciója.

Az Iparművészeti Múzeumban múlt vasárnap megrendezett nagyszabású nyitóeseményen *Lehel László* evangélikus lelkész, a segélyszervezet elnök-igazgatója elmondta: a következő napokban mintegy öt-

gyében alapítandó hasonló intézmény létrehozását tervezik finanszírozni.

A megnyitón, melyen *Lévai Anikó* és *Kovács Kokó István*, a segélyszervezet jószolgálati nagykövetei is felszólaltak, az E.ON Hungária tizenötmillió forintot ajánlott fel.

Az idén tizenötödik alkalommal megrendezett adventi gyűjtés ünnepléses megnyitóját a múzeum aulájában koncertet adott a *Victoria*

A Victoria kamarakórus

venezer ember részére küldenek ki országszerte személyre szóló adománykérő levelet, mindazokkal felveszik majd így a kapcsolatot, akik korábban már támogatták a szervezet munkáját.

A segélyszervezet vezetője elmondta: a befolyt összeggel családsegítő intézményeket támogatnak, valamint egy jövőre Somogy me-

kamarakórus, a *Szent Efrém férfikar Szabóki Tünde* közreműködésével, valamint a külön erre az alkalomra összeállt *Összhang kórus*, melynek sorában olyan neves előadóművészek tűntek fel, mint *Cser Krisztián*, *Hajdú Klára*, *Herczku Ágnes*, *Szalóki Ági*, *Szávai Viktória*, *Szirtes Edina Mókus* és *Szűcs Gabriella*.

▶ MTI

Már nem az a kérdés, hogy van-e kiút

▶ **Hetedik alkalommal rendezték meg november 25-én a Van kiút... konferenciát. Az erkölcsimorális válságból való kiút keresése helyett ezúttal a kiúton járás feladatairól cseréltek eszmét a találkozó résztvevői. A Van kiút... konferenciasorozat – az ország szellemi megújulásának elősegítése céljából – a Barankovics István Alapítvány Izraelita Műhelye és a Szent István Alapítvány hívta életre 2008 májusában. Az első, Érden megtartott fórumot egy-egy nyíradonyi, nagyvárad, budapesti, debreceni és szegedi alkalom követte. A hetedik tanácskozásnak újra az érdi Hotel Termál Liget adott otthont.**

Az ezúttal a *Hit, egészség, összefogás, egység* témában megrendezett konferencia – határon innen és túlról érkező – előadói most is a zsidó és a keresztény felekezetek, valamint civil szervezetek képviselőiből kerültek ki. Azok voltak együtt, akik – *Weisz Péternek*, az izraelita műhely elnökének szavaival élve – maguk is vallják: „több az, ami összeköt, mint ami elválaszt bennünket”.

Az alaptémáról szólva *Köves Slomó*, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezető rabbija úgy fogalmazott: a közösségen belüli egység elképzelhetetlen az egyes emberekben megvalósuló egység nélkül. Utóbbi biztosítékának az Istenbe vetett hitet, az emberi élet értékének tiszteletét és a családi élet tisztaságára való törekvést tartja, a

társadalmon belüli egység megteremtésének eszközét pedig a Biblia közös tanulmányozásában látja. (A főbbi javaslatát is figyelembe véve döntöttek úgy a szervezők, hogy a következő, 2011 márciusában Szabadkán megrendezendő Van kiút... konferencia témája a „*Szeresd felebarátodat, mint magadat!*” parancs tanulmányozása lesz.)

A társadalom alapját képező egységről beszélve *Német László* nagy-

szöntőjében *Mikola István*, az Országgyűlés egészségügyi bizottságának, illetve a Szent István Alapítványnak az elnöke is utalt –, hogy ma már nem az a kérdés, van-e kiút a válságból, hanem az, hogy tudunk-e járni rajta.

„A szellemi ember felelőssége most még nagyobb, mint a válságból kivezető út megtalálása előtt volt” – ezt már *Jókai Anna* Kossuth-díjas író hangsúlyozta, hozzátéve, hogy lámpásként kell megvilágítaniuk az utat a politikusoknak, akiknek nem pénzért vett tanácsadókra van szükségük, hanem az embereket kell megkérdezniük, tőlük kell megerősítést, illetve bírálatot, kritikát várniuk, hogy jól végzik-e a dolgukat, nem esnek-e ugyanazokba a hibákba, mint elődeik.

A szellemi embernek emellett, hogy utat mutat, következetesnek is kell lennie – tette hozzá *Égető Ferenc*, a Kálvin János Presbiteri Misszió elnöke. – Nyitott szemmel kell járnia, és mindkét oldalt egyformán kell megítélnie: dicsérnie kell, ha jól lát, és intenie, ha rosszat.

A tucatnyi előadás konklúzióját talán így fogalmazhatnánk meg: boldogulásunkat nem a sok beszédben találjuk meg! Záró előadásában *D. Szebek Imre* nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke is hangsúlyozta, hogy a problémák megoldásának a kulcsa az, ha mindenki a legjobb tudása szerint teszi a maga dolgát, feladatát a saját helyén. Azt ugyanis, amit a Jóisten személy szerint ránk bízott, senki nem végzi el helyettünk.

■ V. J.

becskereki (délvidéki) római katolikus püspök a hitet, az anyanyelvet, a kultúrát és a nemzethez tartozást nevezte meg közös nevezőként. Mint elmondta, ha az egység ezekre az értékekre épül, akkor azt még a földrajzi határok sem bonthatják meg.

A múlt hét csütörtöki alkalom különlegességét az adta – és erre kö-

HIRDETÉS

szeretet.éhség.hu

Országos Adventi Pénzadománygyűjtés

Az Önök támogatásának köszönhetően az idei évben több mint 800.000 alkalommal segítettünk szeretettel és hozzáértéssel, szakmailag átgondolt, pontosan előkészített és ellenőrzött munkával családokon és egyéni sorsokon.

Csatlakozzon az ünnepi összefogáshoz, hogy a hétköznapiakban is segíthessük a nélkülöző családokat! Kérjük, támogassa Ön is pénzadományával az Ökumenikus Segélyszervezet munkáját!

Köszönjük az egész éves együttműködést, a szolidaritást, a támogatást és a szeretetet!

Ökumenikus Segélyszervezet

On-line adományozás: szeretet.ehseg.hu

Adomány számlaszám: 11705008-20464565

A Petőfi nemzetség nyomában – Hosszúfalutól Budafokig

Gondolatok a budafoki templom ünnepe után

► **Budafokon utcát neveznek el a templom- és gyülekezetépítő Petrovics Pál emlékére. Szabolcs Attila polgármester közölte, hogy a ma is nagy tekintélynek örvendő lelkész nevét viseli majd a tervek szerint az evangélikus templomnál kialakítandó új utca.**

Aggódva indultam a november 7-i ünnepi istentiszteletre – a budafoki evangélikus templomba, az alapítás hetvenötödik évfordulójára készültem. Öt éve, a hetvenedik évfordulón sok írás megjelent a templomról: írtunk a felszenteléséről, Raffay Sándor püspök 1935-ös igehirdetéséről és az alapítókról. Érdekes lehet-e ma a hetvenöt éves történet? – töprengtem útközben. Aztán elszégyelltem magam aggodalmaim miatt, amikor beléptem a gyönyörű épületbe.

A máskor foghíjas padosorok zsúfolásig megteltek, alig kaptam helyet, pedig idejében érkeztem. Ma is gyülekezetet épít tehát az alapító, a néhai Petrovics Pál lelkész, pedig már 1946-ban, hatvannégy éve meghalt. Több padosort megtöltenek leszármazottai, mindannyian *Petőfi Sándor* nemzetségéhez tartoznak, s velük *Petőfi* nyomába szegődhettem – mint az emlékező televíziós vetélkedő idején. Felemelő volt az istentisztelet is, de végül az azt követő beszélgetések sarkalltak írásra.

Több hét telt el azóta, s egyre több régi iratot kaptam Petrovics Pál leszármazottaitól. Mind messzebb, egyre távolabb röpítenek az emlékek: időben több száz évre vissza, földrajzilag pedig a Pozsony környéki Vág-újfalutól a Csángóföldre, Brassó határvidékéig húzódtott az időutazás, amelyre a Petrovics rokonok indítottak el. A családfát 1667-ig tudják visszavezetni, Vágújfalun akkor kapott nemességet a törökök ellen vívő *Petrovics Márton* és *János*. Az ő leszármazottjuk volt *Petőfi Sándor* és – mint megtudtam – *Petrovics Pál* is.

A templomalapító nagyapja, *Petrovics János* *Petőfi* unokatestvére volt. *Pál* ükunokája, a fásori evangélikus gimnáziumban most érettségire készül *Bognár Ildikó Zalánka* olvasta fel *Petrovics Pál* élettörténetét. A családfát több rokontól is megkaptam, és utóbb kézbe vehettem a családi Bibliát is a kézírásos bejegyzésekkel.

Gályarab ős – vagonlakás a menekülés után

A budafoki gyülekezet alapítója a Brassó vármegyéhez tartozó Hosszúfaluban, az evangélikus csángóknál kezdte szolgálatát, felesége *Maszynek Erzsébet*, a gályarab lelkész, *Masničius Tóbiás* leszármazottja. Hétfalunak ez a része Hosszúfalu-Fürészmező néven ismeretes. Az 1899-ben felszentelt templomot főként a helyi magyarok látogatták, s látogatták ma is.

Petrovics Pál létrehozta a helyi Hangya Szövetkezetet és egy takarékpénztárt, az OKH pénztárat fiókot is. Mindkét pénztárat nagy vetélytársa lett a román Albina Banknak, amelynél sokan eladósodtak a helyi magyarok közül. Utóbb épp a Hangya Szövetkezet segítségével szabadultak meg a román banktól. Nagyon meg is haragudtak emiatt *Petrovics Pál*ra, s a román katonák 1916-ban, amikor először törtek be Erdélybe, felgyújtották a paplakot, elégett

a több ezer kötetes könyvtár. 1920-ban aztán kerülő úton tudatták vele, hogy az elsők között kerül akasztófára. *Petrovics Pál* feleségével, öt kisgyermekkel – rokon gyerekeket is vittek magukkal – és két bőrönddel a kezében menekült el a nagy világgégés után. Földönfutók lettek, Budapesten évekig vagonban lakott a család.

Hétfalu vidékén az idegen impérium, a sok zivataros évtized ellenére ma is élő csángó magyar evangélikus gyülekezetet vezet *Kajcsa László* lelkész. Őt – mint kiderült – igaz barátság és komaság fűzi *Fabiny Tamás* evangélikus püspökhöz, aki a jubileumi istentiszteleten szolgált. Egy más gyermekeit tartották a keresztvíz alá, ez idő tájt lett egyre szélesebb a magyar-csángó keresztvülösi mozgalom.

„Ne csak becsüljük, szeressük is a templomot – mondta budafoki igehirdetésében *Fabiny püspök* –, hozzuk el az időseket és a kicsinyeket is, nem baj, ha felsírnak.” Ő elment a nagy remény, a forradalom idején Erdélybe egy segélyszállítmánnyal, ott ismerkedett meg *Kajcsa Lászlóval*, aki aztán *Fürészmezőre* került.

Menekülése után *Petrovics Pál* nem sokat tétlenkedett a száműzetésben, Budafokra került hitoktatónak. Ez közismerten katolikus vidék, de a környező településeken szórványban sok evangélikus család élt. Őket fogta össze: előbb *Kelenföldhöz* tartoztak az itteni evangélikusok, majd rengeteg családlátogatás után *Petrovics Pál* létrehozta az önálló Budafoki Evangélikus Egyházközséget. Munkásságára ma is emlékeznek, nemrég egy idős budafoki asszony mesélte az egyik rokonnak, hogy *Petrovics Páltól* kaptak cipőket a nagy válság idején, addig mezítláb jártak.

1935-ben épült fel a templom, a világgazdasági válság után ez kisebb csodának számított. Budafokon, a lelkész családjánál gyógyult meg egyik súlyosan beteg unokája. A nagypapa még hetvenéves korában is bukfen-

vár–*Bognár* család emlékezetében. A *Petőváry* nevet kényszerűségből vette fel fia: a harmincas-negyvenes években köztisztviselő volt, magyarosítani kellett a *Petrovics* nevet, s a *Petőfi* természetesen védett volt.

Kérdeztem a rokonságot, hogy hisznek-e a barguzini legendában. *Bognár József Pál*, a templomalapí-

lehalt sebesülésébe, s titokban ott temették el.

A sok legenda valójában mind *Petőfi* géniuszáról tanúskodik: csak igazi hősről szólhatnak hőstörténetek.

A nemzetség költői vénája nem veszett el Segesváron: *Petrovics Pál* irodalmi alkotásait, vallásos verseit

Bognár Ildikó Zalánka

tó dédunokája biznyságot szeretne: újabb amerikai génevizsgálattal tenne pontot a vita végére, de ehhez rengeteg pénzre lenne szükség. Ő úgy tudja, hitelesek azok a cári időből származó okmányok, amelyek szerint a hadifoglyok között volt egy *Alekszander Petrovics*. Közbeszól *Bognár József Pál* édesanyja, *Zalánka néni*. Ő irodalomtanár, természetesen kitar amellet, hogy *Petőfi* hősi halált halt Segesváron. Fia sem kételke-

ma is kiadják. Novellákat ír a lelkész egyik ükunokája is, igaz, egyelőre csak a fióknak.

A *Petrovics*–*Petőváry* család sem hiányozhat a *Petőfi*-rendezvényekről. Idén újabb nemzetségi találkozó lesz *Kecskeméten*. A híros városban tavaly májusban rendeztek jubileumi *Petőfi*-konferenciát, amelyen természetesen képviseltették magukat a helyi evangélikusok, s persze a *Petrovics*–*Hrúz* rokonok is. *Kis János* lel-

evangélikus lelkésznel. Ott ismer- te meg *Sass Erzsikét*, aki nagyon megtetszett a költőnek, s akit a *Négyökrös szekér* című művében örökített meg.

Az irodalomtörténetből közismert a román, de van egy mozzanata a százhatvanöt évvel ezelőtti esetenek, amelyről kevesen tudnak. Budafokon, a jubileumi istentiszteleten ütötte meg a fülemet egy beszélgetés, amelyet *Kárpát Emilné* a *Petrovics* család tagjaival folytatott. A hölgy egy *biedermeier* kanapéről mesélt, amelyet ma is őriz, s amelyen – a családi emlékezet szerint – 1845-ben *Sárszentlőrincen* *Petőfi* is ült.

Veronika néni utóbb készségesen fogadott minket otthonában. A költő emlékét őrző bútor valóban gyönyörű. A szép garnitúra a családi örökség része, persze a *kárpit* már új. *Veronika néni* ma már nagyon sajnálja, hogy nem őrizte meg legalább egy darabot az irodalomtörténeti hu- zatból. Az eredeti kávébarna volt, csikokkal, rózsamintákkal.

Nemcsak a bútort, hanem egy szép legendát is megőrizte a *Kárpát* család. Szájról szájra járt a rokonságban a történet, mely szerint *Sárszentlőrincen* az 1833-ban született *Fárnek Anna* is ismerte *Petőfit*. *Anna* a bakonycsérnyei evangélikus lelkész gyermeke volt, s *Petőfi* látogatója idején rokonlátogatáson volt a tolnai helységben. Akkor tizenkét éves volt, már olvasott *Petőfi*-verseket, s ő is szeretett volna *Sass Erzsikével* és persze főként a költővel együtt maradni a romantikus estén, szaladt a szekér után. A kislányt azonban nem vitték magukkal, búslakodott is emiatt. Utóbb vigasztalás-ként kapott egy pár soros verset a költőtől, s azt ő élete végéig őrizgette. Azt már sosem tudjuk meg, mit írt *Annáskának* *Petőfi*, mert – legálábbis így szól a romantikus családi legenda – az 1908-ban elhunyt *sárszentlőrinci* tanúval együtt eltemették emlékkönyvét is, benne a verssel, amely akár irodalomtörténeti értékű is lehetett volna.

Csodás találkozás a templomépítő emlékével

Petrovics Pál két gyülekezetet hozott létre, s két templomot is neki köszönhetnek az evangélikusok. Nemcsak áldozatkész szervezéséről volt híres, hanem irodalmi munkásságáról is. Egyik húsvéti prédikációját végig versben mondta el, istenes verseit ma sem felejtették el.

Jézus mindenütt címmel 1913-ban jelent meg verseskötete, amelyet a helyi templom felszentelésének századik évfordulóján hétfalusi csángó vállalkozók támogatásával a *Fürészmezei Evangélikus Egyházközség* adott ki újra. A kötethez *Kajcsa László* lelkész írt előszót.

Petrovics Pál 1928-ban Budapesten tette közzé *Zengő imák*, valamint *Trianoi zsolttárok* címmel újabb versesköteteit. Legutóbb épp a jubileumi istentiszteleten, Budafokon hallhattuk egyik szép versét. A leszármazottak egyébként Hosszúfaluban bizonyosodhattak meg arról, hogy lelkész ősük irodalmi és egyházszerzői életműve mennyire élő. Régóta terveztek utat Hosszúfaluba, de épp akkor jutottak el oda, amikor nagy cikk jelent meg *Petrovics Pál*ról a *Brassói Lapokban*. Aligha lehet véletlen mindez.

Mély tehát a múltnak kútja, Hosszúfaluban és Budafokon is sokat lehet meríteni belőle.

■ WALKÓ GYÖRGY

et vetett előttük: azt mondta, ő jobb tornász, mint mi – mesélte a történet szereplője, a ma már tizenhat unokával büszkélkedő nagymama, *Bognár Józsefné Petrovics-Petőváry Zalánka*.

Petőfi emlékezete – legendák és élő valóság

Kézenfekvő a kérdés, hogy milyen mélyen él *Petőfi* a *Petrovics*–*Pető*

dik ebben, de a génevizsgálat szerint végleg lezárna a vitát.

A legendák persze makacsul tartják magukat: van olyan történet, hogy a fogságból szökni próbáló *Petőfit* *Szibériában* 1856-ban felakasztották, van olyan is, hogy békében élt a barguzini postásiskasszonnyal. *Kányádi Sándor* viszont azt hallotta a helyiektől, hogy *Segesvárról* *Székykeresztúrra* menekült, aztán be-

kész tartott előadást az evangélikus egyház *Petőfi*-dokumentumairól. *Petőfi* – mint ismeretes – diákeveiben a *kecskeméti* evangélikus iskolában is tanult.

A legendás kanapé és a négyökrös szekér

A vándorévek sok vers ihletőjévé váltak. *Petőfi* 1845-ben *Sárszentlőrincen* vendégeskedett *Badics János*

Tetteink beszélnek – szavaink cselekszenek

Misszió és diakónia a testvéregyházi munkában

▶ A neundettelsai Mission EineWelt (Egyetlen Világ Missziói Központ) *Tetteink beszélnek – szavaink cselekszenek* címmel rendezte meg éves konferenciáját november 12–14. között, a testvéregházak és a helyi egyházmelegyék laikus, illetve lelkész képviselőinek részvételével. A mintegy kilencven küldött sorában Magyarországot Szirmai Zoltánné, az Evangélikus Külmissziói Egyesület titkára, illetve e sorok írója képviselte.

A hétvégi konferencián bepillantást nyerhettek a résztvevők a világban folyó változatos missziói-diakóniai munkába. Németországban, a magas fokon szakosodott szervezetek egyik mintaszakágában lehet, hogy jogos a konferencia során többször elhangzott felvetés: misszió-e a diakónia, a világ szegényebb tájain ez a kérdés azonban nehezen értelmezhető – amint egy Tanzániában szolgáló német misszionárius megjegyezte. Jézus gyógyító szava elválaszthatatlan gyógyító cselekedetétől.

Az áhítatokon, csoportmunkában a résztvevők elé kerülő bibliai szakaszok több oldalról világították meg az alaptémát, így a szeretethimnusz is. Ma a civilizált világban a hangsúly a szakosodott munkára és a hatékonyságra van. 1Kor 13 szerint azonban a hit által motivált diakóniai cselekvés alapja a szeretet, amely az ad(akoz)ásban és az elfogadásban nyilvánul meg. Krisztus a viszonyaink, kapcsolataink alapja. A reménység, hogy Isten a töredékest teljessé teszi, új távlatokat nyit korlátozott emberi lehetőségeinknek. 2Kor 9-ben Pál hosszan foglalkozik a gyülekezet adakozásával. Az első keresztények életébe bepillantást engedő levélrészlet szerint a jó cselekedetek és a másik ember szolgálata nemcsak fontos ismertetőjele a gyülekezetnek, hanem mélyebb jelentést is hordoz. Az adakozás erősítette a testvéri kapcsolatot a korinthusi és a távoli Jeruzsálemben élő közösség között. Veszélyben lett volna a fiatal egyház, ha a gyülekezetek elszigeteltségben élnek, és nem vállalnak felelősséget egymásért.

A konferencia legérdekesebb pódiumbeszélgetésén egy tanzániai, egy brazíliai és egy pápua diakóniai szakembert kérdeztek a hazájukban folyó munkáról. Az általuk felvázolt élethelyzetek néhol bibliai idézetek.

A Bajor Evangélikus Egyház támogatásával fenntartott tanzániai Building a Caring Community („gondoskodó közösséget építünk”) szervezet fiatal diakónusa elmondta, hogy a szülők a szellemi fogyatékos gyereket otthon bezárva – van úgy, hogy láncrea verve – tartják. A diakóniai munkások napközben fejlesztő foglalkozásokat tartanak és ellátást biz-

tosítanak a beteg gyerekeknek. Moshiban például kétszázhusz gyereket gondoznak tizenegy „centrumban”. A centrumok száma soknak tűnik, de a cél az, hogy három kilométernél ne kelljen nagyobb utat megtenniük a családoknak. Egy-egy helyen két gondozó foglalkozik a gyerekekkel. *Elirehema Kaya* egyházi munkás az igehirdetés, a diakónia és a közösség harmas egységét hangsúlyozta.

A pápua *Nawi Philip* elmondása szerint bajor evangélikus egyházi támogatással gondozzák a HIV-fertőzött árvákat és a szenvedélybetegeket. Náluk fogyatékosothonok nincsenek, a beteg gyereket és az időseket a család, illetve a gyülekezet nőtagjai ápolják otthon. Így viszont a sérült emberek szakszerű fejlesztése nincs megoldva.

Létfontosságú tevékenységet fejt ki az evangélikus egyház által működtetett mezőgazdasági projekt, a Yangpela Didiman („falukák motiválása”). Általa a – többnyire faluközösségekben élő – lakosság alapvető mezőgazdasági és kereskedelmi ismeretekhez jut.

A brazíliai Santa Catarina állam Joinville városában sem folyik diakóniai munka a szó európai értelmében. Van viszont a gyülekezetnek szociális osztálya (fizetett alkalmazottakkal), amely az ifjúsággal és a szenvedélybetegekkel foglalkozik. A diakóniára nincs központi pénz, az anyagi forrásokat – a bajor segítségen túl – a gyülekezet maga teremti elő a tervszerűen foglalkoztatott női kézimunkakörökkel és az időnként megrendezett gyülekezeti vásárral. A befolyt összegből gyógyszeret vesznek, tartósélelmiszer-csomagokat állítanak össze, ruhaneműt vásárolnak a rászorulóknak. A gyülekezet asszonyai készítik azt a harminckét daraból álló babakelengye-csomagot is, amellyel a szegényebb kismamákat ajándékozzák meg. Az érdekvérvényesítésben hagyományosan erős Brazíliából érkezett *Mauro Schwalm* lelkész szerint a diakóniának politikai vetülete is van a szegénység és a fennálló, helyenként feudális viszonyok felszámolásában.

Magyar részről Szirmai Zoltánné ismertette a bajor–magyar testvéregyházi kapcsolatokat, a külmissziói egyesületnek a Mission EineWelt-hez kapcsolódó korábbi és jelenlegi projektjeit és vállalásait. Örömmel hallottuk *Reinhard Hansen* Afrika-referenstől, hogy a Kongói Evangélikus Egyház nagyra értékeli az egyesület felajánlását száz iskolás gyerek támogatására. Ez a segítségnyújtás is példa arra, amire *Heike Gröschel-Pickel*, a neundettelsai misszió gyülekezeti kapcsolatokért felelős referense szombat reggeli áhítatában így kérte az Úr áldását: „Istenünk, áldj meg bennünket, hogy olyan papok legyünk, akik nemcsak teli torokból olvassák fel az ígét, hanem akik élettel töltik meg, és jelenlétedet ünneplik.”

■ SZENTPÉTERY MARIANNE

Gyedmaróz, Santa Claus és a többiek...

▶ Ahány ház, annyi szokás – tartja a mondás, és ez még az európai népek Mikulás-várására is igaz. Merthogy a gyerekek legnagyobb öröme a Mikulás a keresztény kultúrában élő összes nép körében él, hívják őt akár Gyedmaróznak, avagy Santa Clausnak.

Myra híres püspöke – aki a Mikuláshagyomány alapját képezi – Krisztus után 245-ben Kis-Ázsiában, Patara városában született, gazdag család gyermekeként. Alig kezdte el iskoláit, mikor szülővárosában nagy járvány tört ki, és mint kisgyermek, árvaságra jutott. Érsék nagybátyjához, Patara város kolostorába került, az ő felügyelete alatt nevelkedett, iskoláinak befejeztével pedig a papi hivatást választotta.

270-ben Jeruzsálembé zárandokolt, visszafelé pedig betért imádkozni Anatólia fővárosába, Myrába, ahol is püspökké választották. Vagyonát az emberek megsegítésére használta, éhínség idején például a teljes egyházi kincstárát a nép étkeztetésére fordította, névnapja előestéjén pedig – vagyis december 5-én – rendszeresen megajándékozta a gyerekeket. Ezért Myra lakói idővel „Noel Babaként”, vagyis „Ajándékozó Apaként” kezdték emlegetni.

Hosszú, békés öregkort ért meg. A legenda szerint 326-ban angyalok vitték végső nyughelyére, ahol rögvest egy tiszta forrás eredt. Az innen szerzetáradó szeretettel küldi a mai gyerekekhez utódját, a Mikulást. Legálábbis az ottani legenda szerint...

Manapság azonban a gyermekek leginkább úgy tudják, hogy a Miku-

lás a Lappföldön, Korvatunturiban lakik. Ott található ugyanis egy nyuszifülre hasonlító kopár hegyoldal. A finnek szerint a Fül-hegyen keresztül hallgatja egész éven át, hogy a gyerekek jók voltak-e vagy rosszak. Ennek a hegynek a gyomrában van a Mikulás játékkészítő manufaktúrája is, ahol a skandináv népmesék legendás alakjaival, a szorgos manókkal készíti az ajándékokat.

Az angolszász államokban úgy tartják, hogy a Mikulás a kéményen át érkezik, és a kandallóhoz kitett harisnyákba teszi az ajándékot. A gyerekek ezt tejjel és süttel hálálják meg,

a kéményen keresztül ejtette be. A pénz pedig pont a tűzhely fölé száradni kitett harisnyába csúszott. Az angolszászok tehát erre emlékeznek. Csakhogy: náluk a Mikulás december 25-én érkezik, ráadásul krampusz nélkül.

Ezzel szemben Hollandiában, Belgiumban és Luxemburgban december hatodikán jön, vagyis akkor, amikor mihozzánk is. Oda azonban nem szánon, hanem csónakon megy, mégpedig Spanyolországból. A parton aztán fehér lóra száll, és úgy járja végig a Benelux államok településeinek utcáit.

A németek és az osztrákok pontosan úgy tartják Mikulás ünnepét, mint mi, magyarok. A szomszédos szlovákok csak annyiban térnek el a mi szokásainktól, hogy hozzájuk nem a virgácsot osztó krampuszok, hanem a maskarába öltözött – halált őrö – ördögök mennek.

Az ír gyerekek zsákkal várják a Mikulást, hogy abba tegye az ajándékokat. Cserébe pedig az asztalra süteményt és egy üveg sört helyeznek el.

Számunkra a legérdekesebb talán az ausztrál szokás, hiszen oda pont a legmelegebb nyáron érkezik a „Télapó”. Ausztráliában télen sem nagyon esik a hó – pláne nem nyáron –, így hát a mesekönyvek lapjain a Mikulás szánkó helyett – olykor kenguruk által húzott – kocsin közlekedik. Tekintettel azonban arra, hogy a déli kontinensen is a ködös Albionból érkezett britek hozták létre államot, a Mikulások azért arrafelé is piros süvegben és bundában osztogatják ajándékaikat.

■ JEZSÓ ÁKOS

melyet az asztalra készítenek ki. Ennek a szokásnak az alapja szintén Szent Miklós püspök legendája. Eszerint Myra püspöke egy alkalommal egy kendő pénzt szeretett volna egy nagyon szegény fiatal lány családjának adni. Igen ám, de mivel hideg volt az idő, a kendőt nem tudta a csukott ablakon át bedobni a lakásba. Felmászott hát a ház tetejére, és a kendőt

Magyar Mikulás és a nagykarácsonyi szeretetposta

▶ A Magyar Posta immár huszonkettedik alkalommal nyitotta meg advent első vasárnapján a nagykarácsonyi „szereketpostát”. Az ünnepi programok sorában kiemelt szerepet kapott a helyben feladott levelek, képeslapok karácsonyi bélyegzése. A karácsonyi posta szolgáltatás – csekély felár ellenében – valamennyi postaahelyen igénybe vehető. Lényege, hogy az ünnepi küldeményeket a posta először Nagykarácsony településre továbbítja, ahol az ottani „szereketposta” minden héten más-más grafikus lenyomattal látja el őket, így juttatja el a címzettekhez. A november 28. és december 26. között használatos nagykarácsonyi bélyegzők tervét ezúttal Kara György grafikusművész készítette.

Ausztriában található egy Christkindl nevű falucska. Ott 1950 óta üzemel minden évben karácsonyi posta; ebből a faluból – nevéhez illően – különleges karácsonyi bélyegzéssel látnak el minden karácsonyi küldeményt. 1988 végén egy magyar származású osztrák állampolgár, *Tóth István* javasolta, hogy hasonló alkalmi karácsonyi bélyegzést lehetne végezni a Fejér megyei Nagykarácsony postáján is – a település

nevéből és irányítószámából (2425) adódóan.

A Magyar Posta elfogadta a javaslatot, és 1989 óta látja el a Nagykarácsonyon keresztül küldött küldeményeket alkalmi bélyegzéssel. (Idén az adventi vasárnapokon egyébként a

soknak *Tervezz karácsonyi bélyegzet!* címmel. A nyertesek jutalma – a díjak mellett – nagykarácsonyi táborozás volt a következő esztendőben. Ekkor született meg az ötlet: miért ne lakhatna a magyar Mikulás Nagykarácsonyban? Így – a nagykarácsonyi

Nagykarácsonyba már advent első vasárnapján megérkezett a Mikulás

budapesti Mammut Üzletházban működő Mesepostán is fel lehet adni ünnepi alkalmi bélyegzéssel leveleket, képeslapokat.)

Nagykarácsony településen – ahol 1992-ben „hivatalosan” is Szereteketpostaként nyitotta meg kapuit a postahivatal – időközben felépült a magyar Mikulás háza, illetőleg a magyar betlehem is.

A Magyar Posta 1994-ben alkotópályázatot hirdetett általános iskolá-

önkormányzat és a Magyar Mikulás Alapítvány összefogásával – egy üresen álló épületet béreltek, ahol 1995-ben megnyílt a Mikulás-ház.

2003-ban megalakult Nagykarácsonyban a Mikulásfalva Látványfalu-üzemeltető, Hagyományörző és Természetvédő Kht. A társaság feladata a Mikulás-program folytonos fejlesztése és egy mesefalu, Mikulásfalva felépítése.

▶ Forrás: Magyar Posta

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) második félévi programsorozatának témája *A keresztyén egyház peremén: szekták, szélsőségek, kihívások a mai Magyarországon*. Előadó: *Szalai András*, az Apológia Kutatóközpont vezetője, az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktori iskolájának hallgatója. A negyedik alkalmat *Mormon vallás (más szentírások)* címmel december 9-én, csütörtökön 17 órakor tartják az országos iroda utcáról nyíló termében (1085 Budapest, Üllői út 24.). Áhítattal *Zaharia Júlia* szolgál.

„Félek a görögöktől, ha ajándékot hoznak is” – avagy celebek az egyházak körül

▶ „Félek a görögöktől, ha ajándékot hoznak is” („Timeo Danaos et dona ferentes”) – kommentálja Laokoón a trójai falovat (*Vergilius: Aeneis*). „Félek a celebtől, ha jótékonykodnak is” – ezt a félelmemet szeretném most megosztani olvasóimmal.

Bár azt gondolom, a *celeb* szó ma már eléggé közismert, talán mégsem felesleges megmagyarázni, hiszen én is csak néhány éve ismerem.

Celebnek nevezzük azokat az embereket, akik részben vagy egészen ismertségükből élnek. Sokan közülük olyan színészek, zenészek, akik a mesterségbeli tudást esetenként egészen jól elsajátították, de hiányzik belőlük az az isteni szikra, amelytől igazi művészek lennének.

De vannak olyan celebek is, akiknek semmilyen használható tudásuk nincs. Számukra az ismertség életbevágóan fontos, hiszen anélkül egyáltalán nem tudnának megélni, vagy pedig messze az alatt az életszínvonal alatt, amelyet az ismertség révén élvezhetnek. Ismertségüket a bulvármédia, a szappanoperák, show-műsorok biztosítják. Az ismertség megőrzése érdekében olykor gátlástalanul hajlandók bármit megtenni (például botrányos nyilvános viselkedés, magánéletük kitergetése), de „javukra válik” az is, ha börtönbe kerülnek, balesetet okoznak, felelőtlen, sokkoló nyilatkozatokat tesznek, stb.

A celebek elszaporodásának kérdése már régóta foglalkoztat, hosszabb „tanulmányt” is írtam rólok, amely meg is jelent egyházkunk honlapján több mint egy évvel ezelőtt a publicisztikák között *A csillagok birodalma* címmel. Annak, hogy most visszatértem a témához, az az oka, hogy aggódva figyelem: egyre gyakrabban tűnnek fel celebek az egyházak – többek között a mi egyházunk – háza táján is: koncerteket (esetenként jótékonyági koncerteket) rendeznek templomainkban, egyházi fórumokra hívják őket beszélgetésre, képek jelennek meg róluk az egy-

házi médiában. Úgy tűnik, hogy akik meghívják, felkérlik őket, vagy a templomot átengedik nekik, gyanútlanul és naivan csak a közeli látványos pozitívumot látják – megtelem a templom vagy a gyülekezeti terem –, és nem látják a következményekben rejlő veszélyt. Erre szeretném most felhívni a figyelmet.

Ha valaki elfogultsággal vádolna, azt mondanám, hogy igaza van: valóban elfogult vagyok a celebekkel szemben, de elfogultságom Laokoón elfogultságához hasonlóan félelmemmel teli elfogultság. Azt kell

ugyanis észrevennünk, hogy a celebek hamis próféták, az igazi próféták ellenségei. Az igazi próféták Isten ügyének szószólói, az isteni akarat megvalósulásának eszközei. A hamis próféták ezzel szemben a mammon szolgái, a mammon megszállottai még akkor is, ha ezt titkolni igyekeznek.

A hamis prófétaság egyrészt abban mutatkozik meg, hogy a celebek elveszik a megszólalás lehetőségét az igazi próféták, igazi művészek előtt: sokkal könnyebben jutnak fellépési lehetőséghez, pályázatokon támogatáshoz, könnyebben szereznek maguknak szponzorokat, könnyen kap-

nak nyilvánosságot. Másrészt ha szóhoz jutnak, zavaros eszméket, hamis ígéretet hirdetnek: a mammon ígéretét. Mondataik bulvárizűek még akkor is, ha komoly dolgokról szólnak.

Azt javaslom tehát, hogy tartsuk távol magunkat a celebtől, ne segítsük őket abban, hogy egyházainkban szóhoz jussanak! Ne támogassuk őket ismertségük növelésében! Ne hívjuk őket egyházi szereplésre, ha pedig ők jelentkeznek, bátran mondjunk nemet!

Érdekes kérdés, hogy mit tegyünk, ha egy celeb jótékonyági hangverseny megrendezése céljából kéri el templomunkat. Nehéz ilyenkor nemet mondani, hiszen ország-világ előtt látszik, hogy jót akar: ismertségét kihasználva megnyitja a közönség pénztárcáját, és sokakon segít vele. Csak hogy a celeb ezt többnyire úgy is megtehetné, hogy nem templomunkban rendezné a koncertet, hanem hangversenyteremben, sportcsarnokban vagy szabadterén. Így a rászorulóknak ugyanúgy hozzájuthatnának a segítséghez!

Miért fontos a celeb számára a templom? (Ne felejtjük el, hogy a celeb számára életbevágóan fontos ismertségének a fenntartása, szélesítése, hiszen ebből él!) Ha templomban tarthat koncertet, ez azt jelenti, hogy az egyház elfogadja, nagyra értékeli – ezzel olyan hívek is, akik addig esetleg kerültk, fajsúlyuknak megfelelően kezelték a nyilatkozatait, nem figyeltek oda a tevékenységére, ezen túl oda fognak figyelni rá, szemükben felértékelődik: „Hiszen ez az az ember, aki a múltkor a mi templomunkban lépett fel!” A celeb által elmondott „gondolatok” így mintegy egyenrangúvá válnak a Biblia igéivel, de legalábbis a lelkészek igehirdetéseivel. „A pokolba vezető út jó szándékkal van kiköveztve...”

Rendezünk inkább magunk jótékonyági hangversenyeket a bajba jutottak megsegítésére, akkor legalább arra is odafigyelhetünk, hogy a koncert műsora templomba illő legyen, ami a celebek műsoráról nem mindig mondható el!

Különösen is féltém tőlük a fiatal-

ságot, amely kellő tapasztalat híján még nem tudja „helyére tenni” a celebet, és félrevezető befolyása alá kerül, hamis értékek bűvöletébe.

Talán nem felesleges felsorolni a celebek néhány árulkodó vonását, hogy idejében felismerhessük őket:

1. Ha valakinek a tevékenységéről többet írnak a bulvárlapok, mint a szakfolyóiratok, akkor általában celebvel van dolgunk.

2. Ha valakinek jobban ismerjük a magánéletét, mint művészi tevékenységét, akkor általában celebvel van dolgunk.

3. Ha valakinek a plakátján az arcképe díszes, műsora viszont alig olvashatóan van feltüntetve, akkor általában celebvel van dolgunk.

4. Ha valaki egy ismert celeb műsorában tűnik fel a médiában, akkor általában ő maga is celeb (a celebek gyakran támogatják egymást).

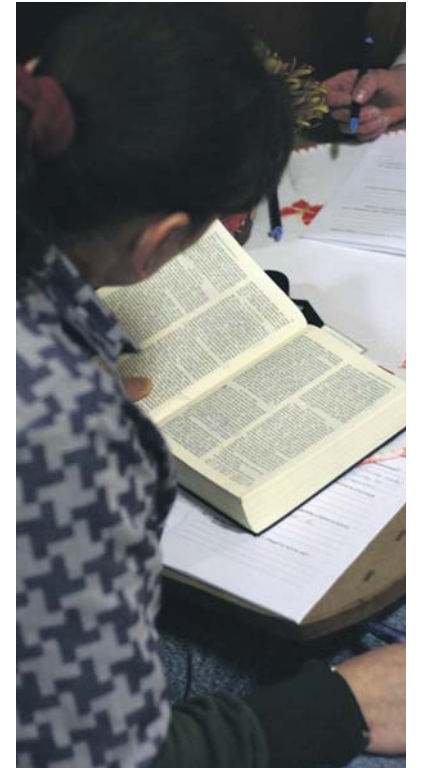
A celebnek nincs helye az egyházban? Erre a kérdésre röviden úgy válaszolhatunk, hogy de igen, van (hiszen kinek ne lenne?), de csak úgy, mint egy báránynak a többi egyenrangú bárány között: igehallgatóként, nem pedig „igehirdetőként”, útkeresőként és nem útmutatóként, esendő testvérünként és semmiképpen sem mértékadó, véleményformáló „szakemberként”. Csak hogy az ezt a választ kicsit közelebből megvizsgáljuk, könnyen rájöhetünk, hogy ez pontosan azt jelenti: a celebnek csak akkor van helye az egyházban, ha celeb voltát feladta, azaz *celebként* nincs helye.

Ha kicsit belegondolunk, akkor ez természetes, hiszen celebnek lenni bűnös állapot: több anyagi és erkölcsi elismerést elfogadni, mint amennyit megérdemlünk, nem tisztességes. Gátlástalanul küzdeni az ismertségért nem becsületes dolog. Bóvít árulni valódi értéknek feltüntetve – csalás, hazugság. Márpedig ha az Úr elé készülünk, akkor először meg kell bánunk bűneinket. Ezt kell tennie a celebnek is. Vigyázzunk, nehogy félreértelmezzük, túlzott toleranciánkkal bajt csináljunk, és farkast engedjünk a bárányok közé!

■ HERÉNYI ISTVÁN

Bibliaverseny – börtönökben

Harmadszor rendeznek országos bibliaversenyt a börtönökben a fogvatartottaknak advent második vasárnapján, december 5-én – közölte a Magyar Testvéri Börtöntársaság a Magyar Távirati Irodával. Mint írták, a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezete és a Magyar Testvéri Börtöntársaság közös programjára idén a versenyzőknek *Máté evangéliumából* és a *Zsoltárok könyvének* első huszonöt zsoltárából kell felkészülniük.

Az öt legjobb eredményt elérő versenyző jutalomban részesül minden intézetben, a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának engedélye alapján. Ez lehet dicséret, beszélő, csomag vagy eltávozás.

A raboknak először 2008-ban, a Biblia évében rendeztek bibliaversenyt. Akkor huszonöt büntetőintézet mintegy hatszáz fogvatartottja mérette meg magát, tavalay pedig huszonnyolc börtön mintegy kilencszáz lakója vett részt a programon.

A szervezők szándéka, hogy az idén még többen legyenek, hogy „az evangélium tanulmányozása során – az adventi várakozásban – valóban megismerjék Jézus Krisztus életét, tanítását, új embert formáló erejét”.

▶ MTI

Bibliai történetek – úgy, ahogyan a nézők kéri

Tízéves a Meglepetés Színház

„Bibliai rögtönzések, avagy a Biblia szubjektív szemmel” – olvasható az egymondatos összefoglaló önmagukról a 2000-ben alakult interaktív, rögtönző amatőr színház honlapján. A közösség alapítója dr. Potzner Irén – jogi és pszichopedagógusi végzettséggel is rendelkező – pszichodráma-vezető és bibliodráma-kiképző, szupervizor.

A Meglepetés Színház társulata elsősorban a Szentírás történeteit jeleníti meg a nézők segítségével. Előadásainak közönség választhatja ki, mely eseményt szeretné látni a színpadon. A nézők elmondhatják kéréseiket, kérdéseiket, mi több, megkérhetik – a maguk választotta – szereplőket, hogy jelenítsék meg a bib-

liai történet szereplőinek elő- és utóéletét, ahogyan ők élnék meg az adott eseményt, vagy ahogyan azt a Biblia sugallja. A társulat éppen játszó tagjai maguk osztják szét a mellékszerepeket, választják ki jelmezeiket, és beszélnek meg az alaphelyzetet. Mivel nincs kötött szöveg sem, nagyon sok a játékot befolyásoló változó tényező – nincs tehát két egyforma előadás.

A jelenleg huszonöt fős társulat tagjainak sorában alig van képzett színész – többségükben pedagógus vagy pszichológus végzettségűek, de akad közöttük például teológus, műszerész és egészségügyi dolgozó is. Egy közös bennük: mindannyiuk életében fontos szerepet játszik a Biblia.

Az olykor világi drámák egyes jeleneteit is improvizatív módon előadó színtársulat idén ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját. A jubileumi rendhagyó előadásra advent első vasárnapján került sor az Óbudai Szent József Ház színháztermé-

...Molière: Tartuffe

ben. Az első felvonásban a közönség három dráma – *Szophoklész: Oidipusz király*, *Molière: Tartuffe* és *Helldai Jenő: A néma levente* – egyes epizódjait láthatta, míg a szünet után szabadon kérhetett a bibliai történetek közül. Így elevenedett meg az *Újszövetségből* a tanítványok elhívása, a talentumok példázata, Lázár feltá-

masztása, valamint a kezdeteket idéző teremtéstörténet, illetve Salomon bölcs ítélete.

■ – BODAZS –

A *Meglepetés Színházzal* bővebben a *Credo evangélikus folyóirat* 2010/3-4. száma foglalkozik majd.

Képek a jubileumi előadásból: Jézus elhívja Pétert és Andrásat...

FOTO: BENKÓCZY PÉTER

FOTO: Mészáros Gábor

Madarat tolláról, reformátort nyelvéről

Csepregi Zoltán megvédte
akadémiai doktori értekezését

A magyar tudományosság megalapítói a 18. század második felétől művelt protestáns lelkészek, tudós jezsuiták és szorgos arisztokraták voltak. 1948 után a teológusok és lelkészek nagy része kirekesztett a tudományos életből.

Így az egyházi tudományosság emancipálását is jelenti, hogy a rendszerváltás után több mint húsz évvel dr. Csepregi Zoltán egyetemi tanár,

is publikált tudományos munka eredményeinek megvitatása, hasznosítása.

Csepregi Zoltán *A reformáció nyelve: a magyarországi reformáció első negyedszázadának vizsgálata alapján* címmel benyújtott doktori értekezése a hazai reformáció első évtizedeinek történetét tette vizsgálat tárgyává. Úgy vélhetnénk, hogy a források hiánya miatt újat már nemigen tudhatunk meg erről a korszakról. Csepregi Zoltán disszertációja bizonyította, hogy ez nem így van: ismeretlen források feltárásával, a meglévő források nyelvi elemzésével, a nemzetközi szakirodalom eredményeinek felhasználásával és hazai viszonyainkra való átültetésével alkotott újat.

Nyelvhasználatuk elemzésével nagy biztonsággal megállapította, hogy az egyes reformátorok a reformáció mely irányzatához sorolhatók. Tisztázta a városi reformáció szerepét, eddig kevésbé ismert reformátoraink életútját, a Magyarországgal szomszédos területekkel (Szi-lézia, Csehország, Morvaország) való szoros és kölcsönös kapcsolatát. Egyik bírálójának a véleménye szerint értekezése a hazai reformáció kutatását egyenesen új alapokra helyezheti. Ennek természetesen az az egyik feltétele, hogy a disszertációt mielőbb kiadják könyv alakban.

Az ülés evangélikus résztvevőit büszkeséggel tölthette el, hogy a bizottság maximális pontszámmal értékelte Csepregi Zoltán munkáját. Talán még fontosabb volt, hogy a majdnem három órán át tartó vita során sok mindent megtudhattunk elődeink hitéről és egyházunk gyökereiről.

■ KERTÉSZ BOTOND

FOTO: BOTTA DÉNES

Csepregi Zoltán

az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti Tanszékének vezetője *akadémiai doktori* címet kaphatott. Az akadémia doktori tudományterületük elítjét alkotják.

Csepregi professzor november 22-i akadémiai doktori védése egy szigorú tudományos eljárás nyilvánosság számára is nyitott eseménye volt. Jó volt látni, hogy a Magyar Tudományos Akadémia ki-sebbik tanácstermét a tudóstársak mellett egyházunk tagjai töltötték meg: gyülekezeti tagok, teológushallgatók, lelkész- és tanárkollégák, a gyűjtemények munkatársai, püspökök.

A doktori védések többféle lehetséges forgatókönyvből a legelőnyösebb valósult meg: a kijelölt bírálók alapos munkát végeztek, a dicséretes és a bírálatok mellett továbbgondolták a dolgozat állításait, így megkezdődhetett a még nem

LELKÉSZPORTRÉ

Istent hirdetve – a Napot kutatva

Beszélgetés Molnár Iván dunaföldvári lelkésszel

▶ Akár egy Luther-kabát, egy kémcső vagy egy naptávcső is lehetne a képzületbeli címerén. Felmenői között csángó és felvidéki – iglói – magyar is van, Magyarországra pedig délkeleti országhatárunk romániai oldaláról, Nagylakról érkezett. Ha beszélgetés közben vele vagy a családjával kapcsolatos téma kerül szóba, biztosak lehetünk benne, hogy percekben belül valami különlegesség fog kiderülni. Néhányat ezek közül olvasóinkkal is megosztunk – ismerkedjenek meg Molnár Iván evangélikus lelkésszel!

– Bátran mondhatjuk: az ön családjának az életébe igen alaposan beleszólt a 20. századi történelem.

– Dédapám, Molnár Géza a Felvidéken vasutasként dolgozott. A trianoni szerződés megkötése után összecsomagolta mindenét, fogta a családját, és áttelepült Budapestre: azt mondta, hogy ő eddig a magyar vasutat szolgálta, ezután is azt akarja.

Nagypapa, Molnár Rezső felvidéki evangélikus népiskolába járt – még mindig megvan az 1885-ös keltezésű bizonyítványa –, evangélikus lelkész lett, és harminchárom évig, 1949-től 1982-ig szolgált a nagylaki szlovák ajkú evangélikus gyülekezetben. Ez nemcsak a legnagyobb szlovák gyülekezet Romániában a mai napig, hanem a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház szlovák nyelvű egyházmelegyének esperesi székhelye is.

– Az ön édesapja azonban nem folytatta a lelkései hagyományokat.

– Neki más életkörülmények adtak. Ugyan lelkész szeretett volna lenni, de akkor még azt sem tudta, hol fog érettségizni. Papgyerekként a romániai kommunista rezsimtől nem sokat várhatott a továbbtanulást illetően, így tizenhat évesen Pozsonyba ment, szinte menekült. Disszidensként Csehszlovákiában a megélhetésért küzdött. Az állampolgársága pedig külön történet – például két évig levelet sem válthatott a szüleiével; egyszer tudtak üzenni egymásnak a válogatott jégkorongcsapaton keresztül. 1952-ben érettségizett a tanítóképzőben, majd történelem-szlovák irodalom szakon tanult tovább szintén Pozsonyban.

Tanárként az oktatás mellett az általános iskola és gimnázium valamennyi évfolyama számára megírta a szlovák irodalom és nyelv tanönyvet – de ezt már Romániába visszatérve. A korra jellemzően természetesen egy másik szerző neve is fel van tüntetve rajtuk, mert azt mégsem lehetett, hogy egy pártonkívüli egyedül írjon tankönyvet...

– Ön tanárként kezdte a pályáját, majd evangélikus lelkész lett, most pedig ezzel párhuzamosan az Eötvös Loránd Tudományegyetem Csillagászati Tanszékének PhD-hallgatója, a fizikai doktori iskola részecskefizika és csillagászat programjában végzi tanulmányait. Hogy is alakult mindez?

– Eredetileg a kolozsvári egyetemen végeztem fizika-kémia szakon. Negyedéves voltam még, amikor úgy döntöttem, teológiára jelentkezem, de azért becsületből – meg persze a szülei biztatására is – befejeztem az egyetemet, hiszen már csak egy év volt hátra. Később félállásban évekig tanítottam is ezeket a tárgyakat. Azonban hiába vettem fel teológushallgatónak, előbb teljesítenem kellett a kötelező sorkatonai szolgálatot.

– Magyaroként nem lehetett egyszerű a romániai hadseregben...

– Inkább azt mondanám, érdekes volt. Már az iskolában is az egyetlen magyar voltam egy szlovák osztályban Románi-

ában. Itt nemcsak szlovákul tanultam meg, hanem románul is. Nagyon szigorú volt a román tanárunk – jobban is szerepeltünk az érettségén, mint a párhuzamos román tagozatos osztály...

Sorkatonaként az egyetlen magyar voltam a Vaskapu környéki határőrségnél. Mivel jól tudtam románul, nem is akarták elhinni, hogy nem az anyanyelvem. Sőt volt olyan egyetemem végzett,

A SZERZŐ FELVÉTELE

matematika szakos társam, aki megkérdezte, hogy miért magyarul írok haza, értik azt egyáltalán otthon? Azt hitte, csak hobbiból tanultam meg ezt a nyelvet, és a családtagjaimnak szótárból kell kikeresniük a szavakat, hogy megértsék, amit írtam.

– És tényleg, ha az iskolában szlovákul folyt az oktatás, ki tanította meg magyarul írni-olvasni?

– Édesanyám. Otthon csak magyarul beszélünk, és jó volt, hogy a határ menti Nagylakon tudtuk fogni a Magyar Televízió egyes csatornáját. Amikor pedig később anyám észrevette, hogy elkezdtem törni a nyelvet – az iskola hatására –, akkor nagyon sokat olvastattam velem. Tudta, hogy érdekelnek az indiai könyvek, ezért jó párat beszerzett belőlük számomra.

– Többek között az idén május 22-i dunaföldvári beiktatására egybegyűltek is igazolhatták, hogy azóta is nagyon sokat olvas. Valószínűleg nem véletlenül lett harmadik helyezett az országos tudományos diákköri konferencián vallástudományból 2001-ben.

– A teológiai tanulmányaim harmadévet már Budapesten kezdtem meg, és a rá következő évben volt ez a verseny.

– Ebből az olvasásszeretetről és a tudományok iránti érdeklődésből alakult ki az Evangélikus esték Dunaföldváron című rendezvénysorozat is?

– Hát igen. 2003-ban, frissen végzett lelkészként Harmati Béla püspök úr küldött ki a dunaföldvári gyülekezetbe. Ennek a maroknyi közösségnek – most nyegyenketten fizetnek egyházadót – 1980 óta huszonhárom évig nem is volt helyben lakó lelkésze. Szerettem volna lehetőséget teremteni arra, hogy az érdeklődők helyben találkozhassanak neves értelmiségiekkel, a legkülönbözőbb szakterületek kiemelkedő képviselőivel, meghallgathassák az előadásukat, majd kötetlenül beszélgethessenek az előadókkal. S mivel ezeket az alkalmakat nemcsak a gyülekezet tagjainak hirdetjük, hanem a városban is kikapcsoljuk, jó missziói alkalomnak is gondolom az estéinket.

– Említene néhány nevet, akik a hat év alatt megfordultak már a dunaföldvári templomban?

– A kezdetektől visszatérő vendégünk Grandpierre Attila csillagász, de elfogadta már meghívásunkat Raj Tamás főrabbi, Jankovics Marcell művelődéstörténész, Jókai Anna író, Papp Lajos szívbész, Rákász Gergely orgonaművész,

Tolcsvay Béla zenész, Ponori Thewrewk Aurél csillagász vagy Horváth Viktor kutatóorvos is. Legutóbb, november 13-án Csókay András idegsebész tartott előadást *Bátorság a boldogsághoz* címmel. Nem is tudom az összes nevet felsorolni, de nem is szeretnék megbántani senkit azzal, hogy véletlenül kihagyom a felsorolásból.

– Ugye Grandpierre Attila nem véletlenül fordult már meg többször is Dunaföldváron?

– Ha már így rákérdezett, akkor bevalom, valóban nem. Ő a témavezetőm a doktori iskolában.

– Kérem, ne szerénykedjen, hiszen nem kis dolog, amibe három évvel ezelőtt belevágt a fejszéjét. Itt van előttem a „puska” – e nélkül nem is tudnám elmondani a kutatási területének a címét: A Nap-mag magneto-hidrodinamikai leírása Chandrasekhar-egyenletek alapján. Nem kívánhatom, hogy e helyütt bővebben fejtsse ki, mit is takar ez valójában, de azért néhány mondatban össze lehet foglalni a témát?

– A Földtől százötvenmillió kilométer távolságban ragog a csillagászati erők számunkra legfőbb megtestesítője, a Nap, amely földi létünknek is nélkülözhetetlen meghatározója. A főleg hidrogénből és héliumból álló, plazmaállapotú csillag tömege a Föld tömegének egymilliószoros. A közepében, vagyis a Nap-magban, tizenötmillió fokos hőmérsékleten hihetetlen energiák termelődnek. A plazmaállapot rendkívül érzékenyen reagál a magban kialakuló minden apró elektromos, mágneses, gravitációs vagy forgásbeli változásra. Ezek viszont különféle hatásokat váltanak ki, például befolyásolhatják a Nap sugárzásának az erejét. Lehetőséges, hogy a jégkorszakok kialakulása is ezen okokra vezethető vissza.

Témavezetőm, Grandpierre Attila munkája nyomán néhány évvel ezelőtt létrejött egy olyan elmélet, amely alapján a Nap-magban uralkodó viszonyok számításokkal nyomon követhetők. Rendkívül örülök, hogy magam is részt vehetek e kutatásban, amely nemzetközi szinten is nagy érdeklődést vált ki.

– S hogy visszatérjünk a földi síkra: a dunaföldvári lelkései szolgálat sokszor olyan kihívást jelenthet, mint egy csillagot kutatni...

– A tízezres város lakosságának majdnem kilencvennyolc százaléka katolikus. A maroknyi evangélikus gyülekezet a tagjainak képzettségét és életkorát tekintve igen összetett, és hála Istennek, vannak fiataljaink is. Én azt vallom, hogy az emberi problémák mindenhol ugyanazok, a lelkészek pedig fel kell nőnie a feladathoz, ehhez pedig fontos, hogy naponta élje meg Jézus vezetését.

– Mi az, ami Molnár Iván lelkész urat manapság foglalkoztatja?

– Advent időszaka van, amely egy kicsit a mögöttünk álló év összegezésére is indít. Sok örömet – gyerektáborért, erdélyi kirándulásért és egyéb gyülekezeti alkalmakért – adhatunk hálát itt, Dunaföldváron, de megköszönhetjük az épületeink elvégzett felújítási munkákat is. Advent azonban az őszinte számadásra is int; emlékeztet, mit mulasztottunk el, mit lehetett volna másképp csinálni.

December 9-én, csütörtökön 17 órakor tartjuk a dunaföldvári esték legközelebbi alkalmát, amelyen Halasi László har-tai lelkész osztja meg gondolatait az adventről. Január 20-án pedig prof. dr. Balázs Lajos, az Akadémiai Konkoly-Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézetének nyugalmazott igazgatója jön közénk a *Világegyetem, élet, értelem* című előadásával. S ha már a jövő esztendőnél tartunk, feltehetően tavasszal lesz a szlovák nyelvű lelkészvizsgám Pozsonyban, amelyre nagy lelkesedéssel készülök.

■ BODA ZSUZSA

HIRDETÉS

Orgonahangversenyek a békásmegyeri evangélikus templomban Az improvizáció mesterei III.

2010 őszén–telén három orgonaestet szervezünk, melyen három kiváló, nemzetközileg is elismert magyar orgonaművész mutatkozik be első alkalommal a békásmegyeri evangélikus templomban. A közönség nemcsak a klasszikus orgonairodalom remekműveiből, hanem a rögtönzés művészetéből is ízelítőt kaphat hangversenyeiken.

A három hangversenyből álló sorozat utolsó koncertje *Advent plusz* címmel december 5-én, vasárnap 18 órakor lesz. Király Csaba Liszt-díjas orgona- és zongoraművész Bach, Franck és Liszt műveit szólaltatja meg, valamint adventi dal-mokra improvizál.

A hangversenyre a belépés díjtalan, minden érdeklődőt szeretettel várunk. Helyszín: békásmegyeri evangélikus templom, 1038 Budapest, Mező utca 12. Tel./fax: 1/368-6118, e-mail: evangelikusbekas@t-online.hu. Honlap: www.evangelikusbekas.hu.

A meggyőződéses hit formál, növekedésre sarkall

Az üzleti és szakmai életben szinte mindennap látjuk – gyakran magunk szenvedjük el – azokat a következményeket, amelyeket tiszta és átgondolt hitrendszer nélkül élő emberek tettei vagy döntései okoznak. Az ilyen emberekről valaki ezt állapította meg: „Ha semmiért sem állsz ki, a semmibe fogsz beleveszni.”

Értelmező szótáraink általában így határozzák meg a meggyőződést: „nem változó, nagyon erős hit valamilyen”. A meggyőződéses hit valójában sokkal több ennél – magába foglalja értékeink, elkötelezettségeink, indítékaink rendszerét. Nagyon tetszik az a definíció, amelyet egyszer egy neves bibliatanítótól (Howard Hendrickstől) hallottam: „Világnezetemért kész vagyok vitába szállni. Meggyőződése mért kész vagyok meghalni!”

Meggyőződéseink meghatározzák életvitelünket, és arra indítanak, hogy bizonyos módon cselekedjünk. Egy vallásos ember gyakran csak azért tesz meg dolgokat, mert a keresztényektől egy bizonyos viselkedésmintát lát, vagy javasolják neki, hogy így tegyen. Imádkozik, Bibliát olvas, istentiszteletre jár, mert követi a keresztények magatartásformáit. Aki azonban már találkozott Istennel, az mindezt hitből teszi. Ahogy hitben növekszik, és érett hívővé válik, ki kell, hogy alakuljanak ben-

ne saját indítékai. A kisgyerek is így tanul. Az indítékok idővel meggyőződéses hitté válnak.

A meggyőződéses hittel kapcsolatban álljon itt pár fontos alapelv.

A Biblián alapuló, meggyőződéses hit alapvetően fontos lelki növekedésünk és érettségünk szempontjából. Mai világunkban az embereknek gyakran erős a meggyőződésük lényegtelen dolgokkal kapcsolatban (mi a kedvenc sportjuk, divatirányzatuk vagy zenei stílusuk), míg igen-csak gyenge a meggyőződésük lényeges dolgokat illetően (például hogy mi a jó, és mi a rossz).

Próbáljunk meg összeállítani egy listát lelki kérdésekről meggyőződéses hitünk talaján állva. Van olyan lényeges kérdés, melyben gyenge a hitünk? A Biblia így tanít: „Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek! Minden dolgokat szeretetben menjen végbe!” (1Kor 16,13–14)

A meggyőződéses hit nélküli emberek ki vannak szolgáltatva a körülményeknek. Ha elmulasztjuk meghatározni, melyek életünk fontos kérdései, és hogyan akarjuk az életünket leélni – majd mások meghatározzák számunkra.

A meggyőződéses hit nélküli emberek nem erős egyéniségek, és gondolkodás nélkül követik a tömeget. Hi-

szem, hogy Pál apostol a meggyőződéses hitről beszélt a következőkben: „...ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.” (Róm 12,2)

A meggyőződéses hit segít a kitarító lelki fejlődésben. A növekedéshez idő is kell, akarat is. Ha nem vagyunk a növekedés fontosságáról meggyőződve, kedvünket veszíthetjük, és feladhatjuk. Senki nem lesz kitarító egy nehéz feladat végrehajtásában, ha csak nincs meggyőződve annak fontos okáról. Ez vonatkozik az imára, a Biblia tanulmányozására, a bibliai alapelvek mindennapos megélésére mind a munkahelyen, mind otthon.

Ha tudjuk, hogy mit cselekedjünk, miért és miképp – azaz ha megvan bennünk a tudás, az előrelátás és a képesség –, nem ér semmit, ha a meggyőződéses hit nem motívál a tényleges végrehajtásra! A világ folyására a legnagyobb (jó vagy ördögi) hatással levő emberek azok voltak, akiknek meggyőződéses hite a legerősebb és legmélyebb volt. Nem feltétlenül a legokosabb, legtehetősebb, legjobban iskolázott emberek voltak ők, de meggyőződésük megmozgatták a világot.

■ DR. RICK WARREN írása nyomán

Joób Olivér: Ünnepek

Az adventi időszak elején jelenik meg az Ordass Lajos Alapítvány kiadásában Joób Olivér új kötete Ünnepek címmel, amely az egyházi esztendő vasár- és ünnepnapjaira írt hetven áhítatot tartalmaz. Az alábbiakban Ittész János püspöknek a kötethez írt ajánlójából idézünk.

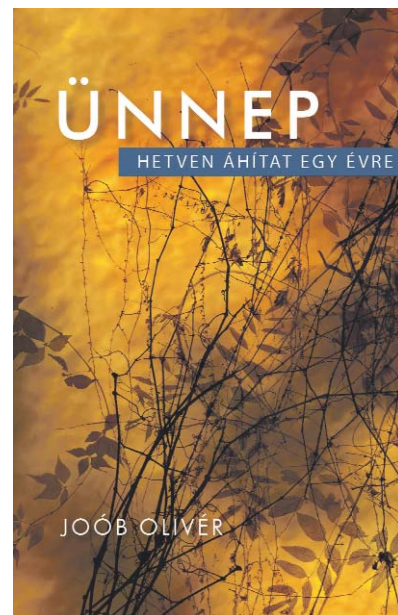
Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy Joób Olivér lelkész testvérem ígértetéseire elé rövid ajánlást írhatok.

Milyen könnyű is volt a régieknek! Nevük után egyszerűen odaírták a három betűt: VDM, és mindenki tudta, kiről-miről van szó: Verbi Divini Minister, azaz Isten igéjének szolgálója. Nincs ennél nagyobb felelősség, és nincs ennél nagyobb méltóság!

Ebben a kötetben, kedves Olvasó, Isten igéjének szolgálója szól! Csodálkoznék is, ha nem írhatnám le jó lelkiismerettel ezt a mondatot. Hiszen a negyvenéves év távolából őrzött emlékeim kaptak friss igazolást e kézirat olvasása közben. Amikor 1962-ben megkezdtem teológiai tanulmányaimat az Evangélikus Teológiai Akadémián, e kötet ígértetése éppen a végére ért szolgálata való előkészületének.

Szívesen ajánlom minden jövő- és reménybeli Olvasó figyelmébe ezt az ígértetés-kötetet. Mindenekelőtt azért, mert hiánypótló. Ugyanakkor nincs kétségem, némelyeknek csalódást fog jelenteni, esetleg leki-csinnylik, mert egy ügyű. Mert nincs más vezérlő elve, homiletikai (azaz ígértetési) szempontja, mint az, hogy egyedül Isten igéje a mérce. Milyen hiánya van az ilyen műveknek ma az evangélikus könyvpiacra! A

stiliztikai igényesség és közérthetőség szinte már csak ráadás. A megbízható teológiai bázis, az igényes, de sohasem mesterkelt szövegfarmálás és a gyülekezetszerűség olyan értékei ennek a posztilláskötetnek,

amelyek predesztinálhatják arra, hogy sok evangélikus család otthonában betöltse a tradicionális posztilláskötetek feladatát, vagyis hogy ne csak az egyéni elcsendesedés, hanem a családi áhítatok lelki tápláléka is legyen.

Kísérje a Szentlélek Úristen áldása e kötet szolgálatát!

A HÓNAP KÖNYVE(I) – 30% KEDVEZMÉNNYEL A LUTHER KIADÓTÓL

Gyermekvár és Bohócos társasjáték

► A gyerekekre gondolt a Luther Kiadó, amikor decemberben *Gyermekvár* című füzetét, valamint a *Bohócos társasjátékot* kínálja egy csomagban 30 százalékos kedvezménnyel, összesen 1500 forintért. Mindegyik kiválóan alkalmas Mikulás-ajándéknak, csakúgy, mint az otthoni vagy a gyülekezeti karácsonyfa alá.

Az *Evangélikus Élet* hasábjain 2005-ben indult a *Gyermekvár* című kedvelt sorozat. A gyermekeknek szóló rovat, melynek *Boda Zsuzsa* a gazdája, hol egy-egy bibliai személy életét eleveníti fel, hol pedig egy kitalált kerettörténet segítségével tanítja meg vagy ismételteti át a Szentírás egyes részeit. Mindezt a kisebbek életkorának megfelelő nyelven, humorosan, néhol izgalmasan kanarítva a mesélés fonalát. Az írókhoz mindig tartozik egy-egy rejtvény is.

A Luther Kiadó 2007-ben füzetekben adta ki az első két évfolyam három-három sorozatát *Gyermekvár 1.* és *Gyermekvár 2.* címmel, a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Bizottságának támogatásával. A rovatgazda szerkesztésében napvilágot látott és *Jenes Katalin* illusztrációival gazdagított kiadványok első részében az olvasók Jézus

nem a hittanórák változatos percei is újabb és újabb izgalmas feladatok elé állítják; mindkét sorozat szerzője *Füller Tímea*.

A füzetben található harmadik rész öt köépületet vesz sorra a Bibliából – Babel tornyát, Jerikó és Ninive városfalait, Filippi börtönépületét, valamint Pilátus helytartói palotáját –, majd a hozzájuk fűződő történet felelevenítése után változatos rejtvényekkel igyekszik elmélyíteni az épületekkel kapcsolatos ismereteket.

A második kötetben – amelynek nemcsak szerkesztője, de szerzője is Boda Zsuzsa – a gyerekek Albert és Pongrác lovagall kelhetnek útra, hogy Bajusz király egérrágtá kődexé alapján ők is teljesítsék a bibliai történetekhez kapcsolódó próbákat, és együtt megta-

amelyet még neki készített az ő evangélikus lelkész nagypapája.

A *Gyermekvár 1–2.* című, A5-ös méretű kiadványok kiválóan alkalmasak arra, hogy a bennük található, egy-egy oldalnyi hosszúságú szövegeket elolvasva és a hozzájuk kapcsolódó rejtvényeket megoldva a gyerekek rövid idő alatt megismerkedjenek vagy újra találkozzanak bizonyos bibliai történetekkel. A képes feladatokat lelkészek, hitoktatók is jól tudják használni a foglalkozásokon.

A decemberben kedvezménnyel kapható csomagban egy társasjátékot is ajánl a kiadó. Már a játékmező maga is – amely egy színes, vidám bohócalak – kedvet csinál a játék kipróbálásához. A mellékelt negyven-kártyán szereplő meghatározások alapján bibliai személyeket és tárgyakat kell felismerni. Egy példa, amikor személy(ek)e)t keresünk:

Nem félünk a vadállatoktól sem (6 pont); Egy éjszaka mégis megijedtünk, de nem holmi ragadozó miatt (5 pont); Akkor nagy fényesség vett körül minket (4 pont); A hallottak után ajártunk (3 pont); Az Úr angyala jelent meg nekünk (2 pont); Láttuk a jászólagban a kisdedet (1 pont). A játékosoknak az az érdekük, hogy a hat megadott meghatározás közül a minél több pontot érőnél találják ki a keresett személyt vagy tárgyat.

Családban, gyülekezeti és iskolai hittanórán, ifjúsági bibliakörben, gyermek-bibliaköri órákon vagy táborkokban, vetélkedőkön remek szórakozási lehetőséget kínál a Boda Zsuzsa által készített társasjáték.

■ BALOG ESZTER

HETI ÚTRAVALÓ

„Egyenesedjete fel, és emeljéte fel a fejéteket, mert közeledik a megváltások.” (Lk 21,28)

Advent második hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi arra emlékeztetnek, hogy két advent között élünk: ítélet előtt, kegyelem alatt. Kétezer éve Jézusban eljött a Megváltó; ő eltávolítja a gonoszágat népe közül, eltörölve bűneiket: „...az Emberfia eljön az ő Atyjának dicsőségében, és megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint.” (Mt 16,27; Lk) „Jön a mi Istenünk (...), mert ítélni akarja népét.” (Zsolt 50,3.4) Ti „hirdesséte a népeknek, és mondjátok: íme, az Isten, a mi Üdvözítőnk eljő.” (GyLK 709) „Vigyázzatok! Az irgalmas Isten nem akarta, hogy az ítélet napja hirtelenséggel leljen meg bennünket. Ezért kegyelmével híven figyelmeztet. Hirdeteti igéjét, megtérésre hív; a Krisztusban minden bűnünk bocsánatát kínálja – ha mi szent Fiában hiszünk!” (Luther) Az Emberfia második eljövetele – kozmikus jelek kíséretében – a felhőben, nagy hatalommal és dicsőséggel történik majd; heti igénk szerint ekkor „közel van az Isten országa”. Jézus Urunk megerősíti, hogy a világítélet bekövetkezik: „Az ég és a föld elmúlik, de az én beszédeim nem múlnak el.” (Lk 21,31.33) Az ítélobíró az ajtó előtt áll. „Legyetek tehát ti is türelemmel, és erősítséte meg a szívetéteket, mert az Úr eljövetele közel van.” (Jak 5,8) Ezért fogadjuk el a bátorítást: „...ne legyetek restek, hanem kövesséte azokat, akik hit és türelem által öröklük az ígéreteket.” (Zsid 6,12) Isten ígérétei változhatatlanok, s Jézusban teljesednek be. A mennyből tőle jövő két levélben két ígértet, két felhívás és egy közös feltétel olvasható: „Térj meg!” „Aki győz, annak adok az elrejtett mannából”, „annak enni adok az élet fájáról”. „Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek!” (Jel 2,5.16.17.7) Pál figyelmeztetése sem csak a levél címzettjeihez szól: „Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé, hogy mindenki megkapja, amit megérdemel, aszerint, amit e testben cselekedett: akár jót, akár gonoszt.” (2Kor 5,10) De ez az ige nincs ellentétben az apostol kegyelemből, hit által való megigazulásról szóló főtanításával (lásd Róm 1,16–17 és Ef 2,8–10). A nagytanács előtt mindenki számára világossá válhatott, hogy Jézus a Messiás – csak ezt nem hitték el vádlói; „de mostantól fogva ott ül majd az Emberfia Isten hatalma jobbján”. Ő kijelentette: „Ti mondjátok, hogy én vagyok” az Isten Fia (Lk 22,69.70). Ez ellenségei szemében istenkáromlás és halálos bűn volt (3Móz 24,16 alapján). Ám Krisztus isteni teljhatalmával fogja tartani az utolsó ítéletet; akkor minden térd meghajol előtte, s „minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” (Fil 2,11). Pál szerint a feltámadás rendje Jézus jövetelekor: „...először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk, és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.” (1Thess 4,16–17) Hiszem: „Jön Jézus, Megváltóm. / Magához vesz engem. / Itt marad gond, gyötrelmem, bánat. / Rám öröm és vigasság árad...” (EÉ 511,4) Ő jön érted is!

■ GARAI ANDRÁS

PALACKPOSTA

Hogyan élhetjük meg az adventet?

Advent – a sokszor sötét és barátságtalan decemberi időjárás ellenére – fényt és ragyogást hoz(hat) az életünkbe – ha engedjük...

Bár az *advent* szó jelentése, a köznyelvben elterjedtől eltérően, nem várakozás, hanem eljövétel – méghozzá a Megváltó eljövetele –, tapasztalatom szerint mi tényleg csak várunk.

Várjuk a véget érni nem akaró év elmúltát. A megfáradt felnőttek utolsó csepp erejükkel összeszedve veszik fel a küzdelmet a munkahelyi feladatok idejének utolsó rohamával. A gyerekek és a tanárok azt számolgatják, hány dolgozatot kell még megírniuk/megírniuk karácsony előtt. Az üzletekben óriási a tömeg – a gyermek Megváltó szinte távoli mesefigurává degradálódik, az üres ünnep kellékké –, az utcán türelmetlenül dudáló autók kelnek versenyre egymással.

Repül az idő, közeleg a szenteste, de ha nem vigyázunk, a nagy várakozásban karácsony hangulata – még mielőtt egyáltalán megérkezhetett volna – végképp tovaszáll...

Talán *Johann H. Wichern* német evangélikus lelkész is a karácsony szellemét (ha van ilyen, de mondhatnánk inkább úgy, hogy ez a Szentlélek egyik „álneve”) hiányolta az ünneplésből. Ezért is készített a „Vadóc-ház” kis lakóinak (az elhagyott munkágyerekeknek) kocsikerékből egy hatalmas „koszorút”, rajta huszonhárom gyertyával. Vasárnaponként egy-egy nagy gyertya gyulladt meg, hétköznaponként egy-egy kis piros, hogy lássák a gyerekek (és a felnőttek is!): egyre közelebb kell engednünk magunkhoz a Megváltót.

Kis cukorkákat, bonbonokat rejtő adventi naptárt először *Gerhard Lang* nyomtatott, ahhoz hasonlóan, ahogy mamájától látta, aki elsősorban nem azért készített ilyen ajándékot, hogy mindennap csemegézhessen a fia.

Talán ő is ráérezett a hiányra, amely mindnyájunkban jelen van ezekben a hetekben: csak panaszkodunk advent végén, hogy miért nincs karácsonyi hangulatunk, pedig mi magunk nem engedjük bekopogni a szívünk ajtaján. Még szenteste délután is dolgozunk, lótnak futunk, bezárjuk a szívünket, és még szeretneinknek sem adjuk oda a kulcsot. Pedig fontos lenne lepattintani a lakatokat, szélesre tárni az ajtókat és beengedni elsősorban a Szentlelket. Mert Lélek nélkül elhal bennünk a szeretet, kialszik a láng, mint az okos és balga szüzek példázatában (Mt 25,1–13) az olajlámpások fénye, amelyekhez nincs tartalék olaj. Figyeljünk a tartalékainkra, engedjük a Lelket szóhoz jutni a mindennapjainkban is!

■ GERLAI PÁL

Névjegy: Gerlai Pál

Öt éve szolgál a Fancsal–Hernádvécsei Evangélikus Egyházközségben; 2008 óta beiktatott parókus lelkészként látom el ezeket a feladatokat.

nek a kicsi, de lelkes gyülekezeteknek a lelki vezetését. Ez a második évem a miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola iskola-lelkészeként. Egymástól nagyon különböző közegekben (falusi, kisvárosi gyülekezet és nagyvárosi középiskola) kell helytállnom, mégis nagyon hasonlóak a kihívások. Megvannak a kérdéseim az élet és Isten felé is, igaz, kapok is válaszokat folyamatosan, így én is igyekszem válaszokat adni az engem kérdezőknek.

OSZTOZÓ

Vigyázz, kész, program!

► Ha van egy szabad órád, és szeretnéd értelmesen eltölteni, figyeld az *EvÉlet* csapatának megosztásait! Most induló rovatunkban figyelemre méltó könyveket, szuper honlapokat, zúzós koncerteket, ütős filmeket és unalmasnak cseppet sem nevezhető előadásokat ajánlunk neked. Ha tetszik, ne csak lájkold képeleket, hanem a valóságban is oszd meg másokkal rovatunkat! És akkor talán egy koncerten még találkozunk is egymással.

kal nagyszerűbb, mint két barát egymástól elkülönült élete” – írja.

Nemcsak a bécsieknek van színvonalas karácsonyi vásárunk. A budapesti Vörösmarty tér adventi forgataga az utóbbi években igazi vendégcsalo-

gató attrakció lett. A főváros patinás terén felállított faházakban számos népi iparművész portékája közül válogathatsz karácsonyfa alá valót, a több tucatnyi kísértőprogram segítségével pedig még a belvárosi tömeg ellenére is ráta-

lálhatsz a karácsony legmélyebb értelmére. Minden délután öt órakor megszólal a fanfár, és a Gerbaud-ház újabb ablakán válik láthatóvá az óriási adventi naptár egy-egy műalkotása.

Ha ünnepvárá zenei csemegére vágysz, látogass el az – evangélikus egyházhoz sok szállal kötődő – *Kalácsa* együttes valamelyik koncertjére! A népzenei elemekből felépített *Szabad-e bejönni ide betlehemmel?* című műsorukban a zenekar tagjai mellett az ország talán két legismertebb népi éneke, *Sebestyén Márta* és *Sebő Ferenc* is magához ragadja a mikrofont. December 14-én a debreceni református Nagytemplomban, 15-én a békéscsabai evangélikus

Kistemplomban, 16-án a kecskeméti református nagytemplomban, 17-én a soproni evangélikus templomban, 22-én pedig a győri evangélikus Öregtemplomban betlehemezhet velük.

■ JENŐ

Csocsó és klarinét

Iffjúsági hétvége Vecsésen – résztvevői impresszió

Meghívód érkezett egy eseményre – olvasom a Facebook közösségi portál kezdőlapján, majd egy kattintás után nyugtázom: az egyházi programok szervezői is rájöttek már, hogy megéri jelen lenni a világhálón. A vecsési ifjúsági alkalmakra is így hívogatnak minket: modern felületen, fiatalosan, ugyanakkor tartalmas mondanivalót ígérve.

Már harmadszorra kapok olyan meghívót, amely ifjúsági hétvégre invitál: szombaton beszélgetés, játékok, ének, zene, izletes vacsora, a vadonatúj csocsó kipróbálásának lehetősége, nem utolsósorban a másnapi istentiszteletre való felkészülés, majd este filmklub a program; vasárnap pedig családi istentisztelet.

Minden úgy is történik aznap, ahogy elképzeltem. Kivéve, hogy mikor belépek, a délutáni szimfonikus próbáról ottmaradt húsz gyerek még a gyülekezeti teremben futkározik, ugrál és visong. Alig bírjuk hazaterelni őket, de most már végre a miénk – kicsit idősebbeké – a terep.

A beszélgetést érdekes ígérhelyről indítjuk: az Emberfia eljövételéről szól a kiválasztott szakasz. Sokaknak a 2012 című film jut eszükbe, másoknak Noé bárkája, van, aki az aktuális történésekre gondol: a cunamikra, a földrengésekre, a háborúkra. „Ne aggodalmaskodjunk – hangzik végül *Heinemann Ildikó* lelkész szava –, bízzunk benne, hogy Is-

ten ilyen események között is számon tart minket.”

A vacsoránál olyan sokan vagyunk, hogy a hosszú, megterített asztalnál nem fér el egyszerre mindenki.

A közös filmnézés rövidítette éjszakának korán kelés vetvéget, a templomban már a

dallamokat. Az interaktív ígérhirdetés idejére mindenki feloldódni látszik.

A családi istentisztelet külön tematikája szerint most a házépítők példázatáról gondolkodunk, az előtérbe sorban belépő gyerekek a szemléltetőeszközöket vizsgálják meg:

családi istentiszteletre érkeznek a gyerekek: ki-ki gyakorolni akarja, amit majd felolvas.

A zenészek behangolják a gitárt, a klarinétot; kicsit sajnálkozunk, hogy a furulyistánk nem tudott eljönni, de azért lelkesen elpróbáljuk az énekeket. Ideje a projektort is beélesíteni, hiszen diabemutatóval – képekkel, szövegekkel, kivetített kottákkal – segítjük, hogy mindenki követni tudja a liturgia menetét.

Van egy kis izgalom, de aztán minden és mindenki a helyére kerül. Az idősebbek is bátran éneklnek már a gitáros énekeket, a gyerekek pedig megtalálják a hagyományos énekeskönyvben a megfelelő

a kifogyott tollat, a lyukas kesztyűt és az eltört csavarhúzó. Hiába van megfelelő eszközünk valamihez, ha nem tudjuk használni. Ugyanígy: hiába ismerjük meg a bibliai történeteket hittanórán, ha nem tudjuk használni tudásunkat. Ha viszont tudjuk, hogy Istent ismerhetjük meg ezekben a történetekben, ismereteinkkel biztos alapot vethetünk hitünknek. Ha élünk azzal, amit Jézus tanít nekünk, boldogok lehetünk.

Biztos alapot jelent a biztos közösség is, ezért térünk vissza jövő hónapban is, hogy az ifjúsági hétvégén találkozzunk.

■ KOCZOR KINGA DÓRA

KÖSZI ifjúsági nap a Fasorban

► A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban tartotta november 20-án bemutató rendezvényét a KÖSZI, azaz a *Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért*. A program mottója így hangzott: „Egészségedre!”

A megnyitót követően *Pásztor Sin* koreai metodista lelkész és családja, illetve a Solti Kamarazenekar előadásában *Bach* és *Beethoven* csodálatos dallamait hallgathatta, aki ellátogott a rendezvényre.

A KÖSZI ifjúsági nap szervezői a test, a lélek és a szellem egészségére és „karbantartására” helyezték a hangsúlyt a nap folyamán. A résztvevők – hét különböző helyszínen zajló – színes, izgalmas és változatos programok közül választhattak. Amíg a kisebbeket szívesen várták a *KÖSZI-oviban* és a *Gyereksarokban*, addig a nagyobbak sportolhattak a *Mozogjunk!* izletes ételeket készíthettek a *Főzősarok*, vagy éppen izgalmas interaktív beszélgetésben vehettek részt a *Kultúrfitnesz* névvel ellátott állomáson.

A workshopok után *Kopf András* négy evangélikus lel-

készársával, *Börönte Mártával*, *Csepregi András*val, *Székely Gáborral* és *Pelikán András*val tartott fórumbeszélgetést a társadalomban tapasztalható, valamint a körülöttünk és bennünk lévő erőszakra, illetve az ezzel kapcsolatos keresztényi megoldásokról.

A beszélgetés után *Kelényi Zsolt* elnök mutatta be a KÖSZI szervezetét és tevékenységét, majd *Pellionisz Petra* el-

hont főként ruhákkal, míg a gödöllői Családok Átmeneti Otthonát inkább pénzzadománnyal támogatták.

A nap végéhez közeledve az érdeklődők *Kopf András* – az *Immanuel* zenekar szolgálatával színésített – áhítatán vehettek részt, amelyen megemlékeztek abban, hogy Isten mindig meghallgatja őket. Az áhítat után a fiatalok nagy öröme az *Immanuel*, majd a *M.I.S.K.A.* evangélikus zenekar

Immanuel

nökségi tag buzdított mindenkit adakozásra. A csoport két célra is gyűjtött adományokat: a pilisi gyermekot-

fergeteges koncertje zárta a KÖSZI ifjúsági napot.

■ GENGELECKZI BARBARA, MALÍK MÁTYÁS

Mindnyájan „karavándorok” vagyunk

► A roma önkormányzat központjában tartott istentiszteletet november 21-én Kiskunhalason Bakay Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház cigányügyi referense. Igehirdetését követően az érdeklődők vetített képes beszámolót láthattak hallhattak a sárszentlőrinci evangélikus gyülekezethez kötődő romák életének idei eseményeiről. A missziói sorozat keretében tartott kiskunhalasi együttlét alkalmi gyülekezetének összetétele egészen vegyes volt: természetesen voltak résztvevők a helyi evangélikus egyházközségből, ám nemcsak a helyi roma közösséget képviselték különböző korosztályhoz tartozók, hanem a sárszentlőrincit is... **Honti Irén evangélikus lelkész** mindenestire a házigazda halasiak közül kért meg néhány jelenlévőt: ossza meg benyomását, véleményét a különleges délutánról.

Kovácsné Toldi Anikó presbiter Nagyon készültem erre a találkozóra. Bakay Péter *Karavándorok* című előadása nyomán döbbsentem rá arra, hogy ezen a földi vándorúton egyformák vagyunk. Mindegy, hogy milyen közösségben élünk és nevelődünk. Vándorlók vagyunk, és mindegy, hogy milyen a színünk, hogy kinek milyen vágyai vannak, az Úr színe előtt egyformák vagyunk. Igazán megható volt, ahogyan a sárszentlőrinci roma asszonyok énekeltek, ahogyan odaadó hitvallást tettek a hitükéről, arról, hogy Jézus Krisztus miként változtatta meg az életüket. Megható volt látni, hogy az egyszerű emberek körében milyen tiszta jellemek, Isten iránt elkötelezett hívek vannak. Szép volt látni, hogy a sárszentlőrinci lelkész, **Karlne Csepregi Erzsébet**

egy sorban ült a roma testvérekkel, ez olyan meghittséget sugárzott. Tanulmányos volt ez a délután.

Kékesi Tiborné presbiter

Ez a gyönyörű vasárnap délutáni alkalom maradandó élményt jelentett minden résztvevőnek. Két különböző nyelvű és kultúrájú nép egy előítéletekkel teli korban talált közös pontot a kereszténység hitében. Én magam az élményen túl tanultam is valamit, hiszen mindeddig nem ismertem a cigányság zászlaját, nem értettem a szimbólumait. Nem tudom, hogy hány ilyen alkalom volt már eddig, de nagyon sokra volna még szükség. Köszönjük Bakay Péter nagytiszteletű úrnak, Isten adjon sok erőt, kitartást további missziós munkájához!

Kolompár Ferenc kiskunhalasi roma testvér

Jó volt a sárszentlőrinci roma testvérekkel találkozni. Egyek voltunk Jézus Krisztus szeretetében. Ez a szeretet, amit Jézus Krisztustól kaptunk, mindenek felett való. Csodálom ezeket a sárszentlőrinci embereket, hogy így meg tudtak változni. Voltak, akik loptak, csaltak, de kikerültek ebből. Becsülöm és üdvözlöm ezeket a roma testvéreket, és szeretném tartani velük a kapcsolatot. Én is világi ember voltam, de Jézus Krisztus megváltoztatott. Ha az ember odaszánja az életét, az Úr Jézus munkálkodik benne. Mi úgy tudunk munkálkodni a romák körében, hogy Jézust visszük el nekik. Fontos, hogy az itteni cigányok is vegyék észre; Jézus az, aki megváltoztat minket. Áldom és magasztalom az Urat, hogy összehozott minket ezen a délutánon, és szeretném, ha ennek folytatása is lenne.

Lakatos László gyülekezeti tag

Gyalog indultam megkeresni a közösségi házat. Örültem, hogy segít-

hettem a szendvicsek készítésében is. Az igehirdetésben hallottuk, hogy Jézus is kint volt a városon kívül, ott találkozott a bűnösökkel. A prédikáció párhuzamot vont azzal, hogy a romák is a városon kívül vannak, és így közelebb Jézushoz, mint azok, akik a városban laknak. A romák a természethez is közelebb vannak.

A vetített képes beszámolóban láthattuk, hogy vidámság, összhang, egyetértés van azok között, akik együtt kirándultak, akik az életükből mutattak be néhány történetet. Bizonyosságtételeket hallottunk arról, hogyan találtak rá a roma testvérek a jézusi útra. Én is beálltam a bizonyosságtétevek sorába.

Meglátásom szerint a romák is felismerhetők, hogy Isten előtt egyek lehetünk. Elindult egy párbeszéd, amelynek van jövője. Hiszem, hogy lehet változtatni a megítélésünkön, és fontosnak tartom, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki egymással.

Nagy Rózsa

Tükörbe nézhettünk a roma közösségi házban tett november 21-i látogatásunk alkalmával. Azzal az elkötelezett szándékkal indultunk, hogy ez egy evangélizáló esemény lesz a romák felemelése érdekében. És fel-emelő is volt a szó legnemesebb értelmében, ahogy a szentlélek Krisztus által hatalmas tanítást adott valamennyi résztvevőnek.

Krisztus Szentlelkének átható ereje által megtapasztalhattuk, hogy itt a földi dimenzióban valamennyien csak tanulók vagyunk. Megéltük egymás elfogadását, hovatartozástól függetlenül. A sárszentlőrinci asszonykórus külsőleg nem megszokott felállása először talán furcsának tűnt. Mégis, amikor az ihletett énekeket elkezdtek, akkora volt az átélés Krisztus ereje által, hogy az élet terhei által megviselt asszonyok arcán megjelent a derű, átragyo-

gott Isten világossága, és a lelkek át-lényegülése egyöntetű volt.

Megérthettük és érezhettük, hogy az Úr nem személyválogató. Követésére éppúgy vagy talán még jobban jogosultak azok az elesettek, mélyről feljövő emberek, akik „a városon kívül”, „karavándorokként” élnek. És akinek van füle, meghallotta, hogy mi, emberek valamennyien karavándorok vagyunk itt a földön, és a körénk épített város „falai” inkább akadályoznak bennünket a továbblépésben, ahelyett hogy védelmet nyújtanának.

A saját elmondásuk szerint korábban kocsmázó, lopni járó cigány emberek Krisztusban képesek voltak sorsukon fordítani. Mi, akik saját magunkat civilizált, intelligens embernek tartjuk, vajon képesek vagyunk-e oly mértékben Krisztussal járnunk, hogy életünk sodrásában ilyen jelentős változást tudjunk átélni?

Fodor Istvánné presbiter

Fenntartással indultam el az egyházunk által szervezett missziós programra a romák önkormányzati házába. Ez az alkalom azonban különösen jó benyomást tett rám, kimondottan jól éreztem magam ezek között az egyszerű emberek között. A hallottak és látottak megerősítettek abban, hogy mindegy, milyen származású, az a fontos, hogy ki milyen ember. Az ott lévő sárszentlőrinci és halasi romák – a biznyságtételükből ez hallható volt – igyekeznek az életüket jó irányba terelni. Elmondásuk szerint a hit által, Jézus Krisztus által kapnak erőt, útmutatást ehhez.

Elgondolkodtam, hogy vajon mi indította Bakay Péter lelkész arra, amit a romák közötti szolgálatban vállalt. Nagyon szimpatikus volt, hogy szót tudott érteni velük a testvéri bizalom jegyében, és így meg tudott maradni közöttük.

■ **Összeállította: HONTI IRÉN**

Ökumenikus imaszoba a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányságon

Rendőrök, közlekedési balesetek részesei, bűncselekmények sértettjei és hozzátartozói használhatják azt az ökumenikus imaszobát, amelyet november 23-án adtak át a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányságon.

Az ünnepséget követően **Lukács János** megyei főkapitány, valamint a katolikus, a református és az evangélikus egyház képviselői együttműködési megállapodást írtak alá. Az országban elsőként létrejött megállapodás alapján a rendőrök, ha igénylik, lelkéssel oszthatják meg örömeiket, bánatukat, egyházi támogatást kaphatnak a szolgálatjeljesítés közben őket ért megrázkódtatások feldolgozásához – mondta a dandártábornok.

Az együttműködés másik célja, hogy bevonja az egyházakat abba a munkába, melyet a rendőrség a lakosság komfortérzetének és biztonságának erősítése érdekében végez. Az összefogás egyik lehetséges területeként Lukács János a tanyavilágban élő, idős, elesett emberek megszólítását említette. Az egyházak képviselői a szertartások során felhívhatják a lakosság figyelmét arra, miként vehetik igénybe a rendőrség segítségét. A rendőrség emellett rendelkezésre álló erőivel még inkább törekszik a templomok, liturgikus helyek megóvására, a temetők környékének biztosítására – közölte a főkapitány.

Lukács János elmondta azt is, hogy miként más kezdeményezéseknél, az egyházakkal létrejött megállapodás esetében is a Dél-hesseni Rendőr-főkapitányság gyakorlata szolgált mintául. Németországban évtizedek óta – Bajorországban 1920-tól – működik a rendőrségi lelkiség-szolgálat.

► **MTI**

Akik a kánok földjén jártak

► Nagy érdeklődéssel várta a mintegy huszonöt fős hallgatóság november 15-én az Evangélikus Külmisziói Egyesület őszi estjére előadóként meghívott **Hajgato házaspár** élménybeszámolóját. Az **Üllői úti országos iroda tanácstermébe három pici gyermekével érkezett fiatal házaspár** eleven, zenével, képekkel, eredeti ruhadarabokkal színesített előadását méltán övezte rendkívüli figyelem. A zenetanár **Zoltán** és a konduktor **Noémi** felváltva mesélt Mongóliáról, az egzotikus, távoli országról, a mongol népről, a mindennapokról, a vidéki élet nehézségeiről, az európai ember számára nehezen megszokható komfortnélküliségről, a jurttákról, a mongóliai vallási helyzetről, nem utolsósorban pedig az eddigi evangélizációs próbálkozásokról.

A rendezvény közös imával és énekléssel kezdődött, majd egy tízperces, pergő ritmusú számítógépes diavetítést láthattak az egybegyűltek Mörön városáról, a mongol családok hétköznapjairól, a jurta belsejéről, a félsivatagos pusztákról, a nemritkán minusz negyvenfokos belső-ázsiai térről. A szebbnél szebb képek megtekintése közben a magyar fülek fur-

csa, érdekes mongol nyelven elhangzott dalok voltak hallhatók.

A képes „előétel” után jött az igazi főfogás: Noémi és Zoltán kiutazásuk és ott-tartózkodásuk történetét osztotta meg a hallgatósággal. Egy ismeretségi körükbe tartozó lelkész személyes példáján keresztül találtak a mongóliai missziós munka lehetőségével. Később kiderült, hogy

rájuk vár az elkezdett munka folytatása. Ekkor még nem tudták, hogy a kiutazásukkal kapcsolatosan felmerülő gondok hogyan oldódnak meg, az isteni gondviselés eredménye-

ként azonban minden nehézség elhárult, és belekezdhetek életük nagy kalandjába a hazánknál tizenhatszor nagyobb területű, számukra addig szinte ismeretlen távoli országban.

A közönség betekintést nyerhetett a mai Mongólia életébe, szokásaiba, hallhatott a társadalmi feszültségekről, az oktatás, a kultúra helyzetéről.

élő európai ember jurta helyett könnyűszerkezetes házat és hetente tölthető víztartályt. A hallgatók belképzelték magukat egy olyan világba, ahol a kényelmet az áram megléte jelenti, ahol nincs vezetékes víz, gáz, csatorna, internet, ahol nem létfonosságú a közoktatás, a tanulás, és egészségügyi ellátásról is csak nyomokban beszélhetünk.

Az előadás végén az egybegyűltek kérdezhettek az előadóktól. A válaszok – egyebek mellett – kitértek az ország vallási helyzetére is. A közel hárommillió ország fő vallásai a buddhizmus és a sámánizmus. Mellettük jelen van a kereszténység is, aránya azonban az összlakosságon belül kevesebb mint egy százalék. Az országban elméletileg szabad a vallásgyakorlás, de ez helyenként csak részleteiben valósulhat meg. A külföldi missziók próbálkoznak új dolgok bevezetésével: például igyekeznek meghonosítani a kertészkedést, a zöldségtermesztést és -fogyasztást, valamint új munkahelyteremtő beruházásokat is igyekeznek megvalósítani, csökkentve a möröniek között magas munkanélküliséget, segítve megélhetésüket.

Ottlétük alatt számukra a legnagyobb problémát – mondták el az előadók – az étkezéssel kapcsolatos nehézségek, az orvosi ellátás hiánya, a mongol nyelv tanulása és használata, valamint a helyi lakosok kényel-

mes, néhol nemtörődöm hozzáállása és „időtlenségük” jelentette. Szintén jelentős gond a gyermekek iskoláztatása, vizsgáztatása is. Elszigeteltségükre, magárahagyatottságukra egy nagyon is jellemző adat: hosszas számolgatás után öt, Mongóliában élő magyart tudtak megnevezni, akikkel egy év alatt találkozhattak.

A fiatal házaspár három gyermekével mindezek ellenére visszavágyik a mongol pusztákra, saját kezükkel épített házukba. Terveik szerint júliustól újabb egy évet töltenek el a möröni gyülekezetben, folytatva zenetanári, konduktori munkájukat, közben tovább terjesztve az evangéliumot a kánok kései utódai között.

Az est végén a közösség imádsága a Hajgato családért, nehézségeik leküzdéséért, a mongol nép megsegítéséért szólt. Az imák után a közös ének a mongol puszták felé szállt.

A résztvevők valamennyien élményekkel és új ismeretekkel gazdagodva térhettek haza a jól sikerült, közel másfél órás előadás után, természetesen várva a folytatást a szimpatikus, elszánt, missziós munkáját elhivatásként végző velencei házaspártól. És persze sokan levonták az est tanulságát: mennyire nehéz az egymástól oly távol álló kultúrák találkozása és közeledése egymás felé – Krisztusban mégis lehetséges.

■ **PETRIK ISTVÁN**

HIRDETÉS

Tizenkét dühös ember

A kelenföldi evangélikus gyülekezet több mint egy évtizede működő ifjúsági színjátszó körének legújabb előadása *Reginald Rose 12 dühös ember* című kétfelvonásos drámája, mely 1957-ben játszódik egy New York-i bíróság esküdtészi szobájában. Rendezte: *Abaffy Zoltán*.

Előadások a közeljövőben:

- December 10., péntek, 19 óra: kelenföldi evangélikus gyülekezet tanácsterme (1114 Budapest, Bocskai út 10.)
- December 11., szombat, 18 óra: Alberti Evangélikus Általános Iskola (2730 Albertirsa, Pesti út 110.)

A belépés mindkét alkalommal ingyenes. A nézők adományait (az októberi előadás „bevételével” együtt) a vörösiszap-katasztrófa áldozatainak megsegítésére ajánlja fel a színjátszó kör.

HIRDETÉS

Ein Jahr für Jesus!

A Magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesület (KIE) akkreditált küldő szervezet lett az Európai Önkéntesküldő Szolgálatnál (EVS), így most már a KIE is küld önkénteseket külföldre. Elsősorban Angliába és Németországba küldünk lelkes fiatalokat, akik egy másik kultúrát, országot és idegen nyelvet szeretnének megismerni.

2011 szeptemberétől Kasselben, Ulmban, Görlitzben és Münchenben várnak önkénteseket a CVJM csoporthoz (KIE Németország) 10–12 hónapos időtartamra. Mind a négy szolgálati helyen a helyi csoport ifjúsági munkájába kell besegíteni, részt venni a programok szervezésében. Nyelvvizsga, nyelvtudás nem szükséges. Jelentkezés (önéletrajz elküldésével) és kapcsolat: *Magyar Csaba*, evs@kie.hu, 20/770-0458.

2010. december 5-én, az önkéntesség világnapján 14 és 17 óra között ismertetjük a magyarországi önkéntesség formáit a KIE-ben, illetve részletesen bemutatjuk a külföldi, elsősorban német és angol szolgálati helyeket. Lehetőség nyílik beszélni olyan önkéntesekkel, akik már részt vettek egy ilyen programban, és szívesen elmondják tapasztalataikat. Helyszín: 1085 Budapest, Üllői út 24., utcáról nyíló előadóterem.

HIRDETÉS

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület Alapítványa (1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 193.) felkínálja eladásra a tulajdonában lévő 2 x 14 napos üdülőhasználati jogát. Tagsági száma III/237/04, a kiválasztott hetek: 14–15. (április 5–19.) és 40–41. (október 4–18.). Az eladó üdülési jog a tulajdonosa számára a megjelölt időpontokban évente 2 x 2 hét üdülési lehetőséget biztosít a Hőforrás üdülőszövetkezet üdülőjében, Gyulán. Érdeklődni a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület telefonján (1/376-8610) és e-mail címén (febe@hu.inter.net) keresztül lehet.

KÖSZÖNET

Hálásan köszönjük mindenkinek, hogy Édesanyánk és rokonunk, *id. Magassy Sándorné Urbán Margit* (1937–2010) soproni temetésére és a budapesti megemlékezésre eljöttek, valamint levélben, e-mailben és telefonon kifejezték szeretetüket. Szolgálatának emlékére, a győri Evangélikus Szeretetház javára (CIB Bank 10700031-24757201-51100005) adott koszorúmegváltás összege november 22-én 218 000 forint volt.

A szeretetházzal kapcsolatot tartott, gyűjtést szervezett, a lakókat látogatta már Sopronból, majd Tárnokrétiből, Takácsiból, Marcalgerelyiből, Nagysimonyiból, Bakonyszombathelyről, Sikátorról, végül Budapestről. Erős vár a mi Istenünk!

A gyászoló, de a feltámadt Jézusban bízó család

Istentiszteleti rend • 2010. december 5.

Advent 2. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Lk 21,25–36; Róm 15,4–13. Alapige: Mal 3,1–7a. Énekek: 142., 133.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; **Csilaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21.** **I. em.** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamás Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Horváth-Hegyi Áron; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Horváth-Hegyi Áron; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Arató Lóránd (szuplikáció); de. negyed 12. (családi) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamás Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamás Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kopf András; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kopf András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyas; **Budafokegyháza, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Ittész István; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Soroksár, Otthon közösségi ház (Sztítás u. 112.)** du. 4. (adventi szeretetvendégség) Győri János Sámuelné.

Összeállította: BODA ZSUZSA

In memoriam Seben István evangélikus lelkész

(1956–2010)

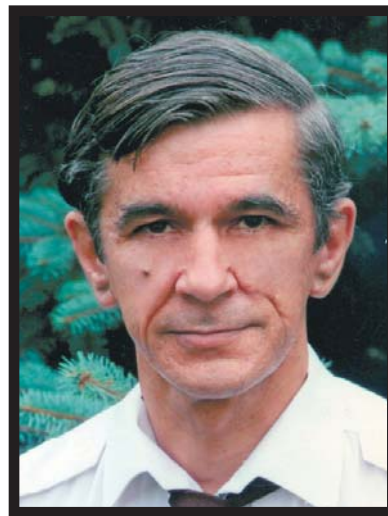
„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy.” (Ézs 43,1)

Seben István (önmeghatározása szerint apa, lelkész és aforizmaszerző) Kiskőrösön született 1956. december 2-án, lelkészcsalád elsőszülöttjeként. Itt végezte tanulmányait, majd tett érettségi vizsgát harmincöt évvel ezelőtt.

Az Evangélikus Teológiai Akadémia elvégzése után 1980-ban lépett lelkészi szolgálatba. A Somogy megyei Ecseny (1980–85), a Tolna megyei Tolnanémedi (1985–90), majd a Nógrád megyei Galgaguta (1990–2004) és Legénd (1990–2010) gyülekezeteiben hirdette Isten igéjét. 1983-ban lépett házasságra Gróth Gyöngyivel; gyermekeik *Glória*, *Viktória*, *Olivér* és *Karolina*. November 21-én, örök élet vasárnapján még hirdette az ígét, majd az éjszaka folyamán megtért Teremtőjéhez. November 27-én Legénden búcsúztunk tőle.

Emlékszünk az eszére, amely vá-

gott, mint a penge, és magába szívott mindent, mint a szivacs. Emlékszünk nevetésére, ahogyan humorral

kezelt minden nehézséget, és nyugodt derűvel nézett a holnap elé. Állhatatosságára, amellyel képviselte véleményét, és nagylelkűségére, aho-

gyan képtelen volt haragot tartani. Emlékszünk bölcsességére, amely frappáns mondatokban ragadta meg az igazságot. Lelkesedésére, ahogyan sok újszerű ötlettel állt elő.

Emlékszünk már-már naiv jószívűségére, amellyel mások baját a magáénak érezte. Gyermeki lelkére a játékban, a zenében, az élet apró örömeiben. Emlékszünk szeretetére, amely ritkán tudatosult bennünk, de akkor kézzelfogható volt. Bátorságára, ahogyan arccal a sárban is merészelté kérni Isten kegyelmét. Hitére, ahogyan bízott Isten Krisztusban adott minden ígéretében – az ellentétes látszat alatt meghúzódó dicsőségben. Keresztjére, amelyet hordozott. A személyességre, amely minden kapcsolatában megjelent. Békéjére, amely elterült az arcán, amikor távozott, hogy eleget tegyen Isten hívásának.

Ebben az örök békében nyugszik most.

■ SEBEN GLÓRIA

Evangelikus templomok harangjainak szava a rádióban

December 9-én (csütörtökön) délben a soltvadkerti evangélikus templom haranga szól az MR1 – Kossuth rádióban.

Vadkertre az első német és szláv ajkú evangélikusok *Mária Terézia* uralkodása alatt érkeztek. 1747-ben templomot és iskolát építettek, amely először a katolikusoké, majd a reformátusoké

lett. Soltvadkert ma is álló evangélikus templomát 1837-ben szentelték fel.

December 8-án (szerdán) délben az MR4 – Nemzetiségi rádió, 12-én (advent 3. vasárnapján) pedig az MR1 – Kossuth rádió közvetíti a soproni evangélikus templom harangszavát. A hagyomány szerint a sop-

roni ferences templomban már 1522-ben a lutheri tanok szerint prédikált *Kristófszerzetes*. Több mint két és fél évszázad telt el, míg felépülhetett az evangélikusok Templom és Színház utca között található temploma. A tornyot csak 1867-ben emelték.

► Forrás: RTV, Részletes

Emlékezzünk Zelenka Pálra!

Száz éve halt meg

A dualizmus korszakának egyik legtevékenyebb egyházi vezetője volt Zelenka Pál.

Csehberéken született 1839. augusztus 19-én. Apja, *Zelenka Dániel* csehbereki, majd vanyarci evangélikus lelkész és esperes, anyja *Benedikty Mária* volt. A család ősei között esperes és több lelkész is volt.

Tanulmányait szülőhelyén kezdte, majd Aszódon, Selmechányán és Pozsonyban folytatta, 1859-től pedig Jénában gyarapította ismereteit.

Hazatérve először nevelő volt Szügyben, majd 1862-től pesti káplán, *Székács József* mellett. Ekkor ismerte fel a gyámintézeti munkának a fontosságát, illetve azt, milyen lényeges, hogy a gyülekezetek segítséget nyújtsanak egymásnak.

1864-ben az irsai evangélikus gyülekezet lelkésze lett. Ottani szolgálatába Székács iktatta be. Rövid irsai szolgálata után már 1866-ban elfogadta a miskolciak meghívását. Miskolcon különösen sok feladat megoldása várt rá. Tervszerűen, körültekintően és türelmessen vezegte munkáját: szervezett, építkezett, szerkesztett.

1875-ben a pozsonyi egyházközség hívta meg lelkészeként, a pozsonyi teológiai akadémia pedig tanárának, de a kettős meghívást nem fogadta el, és ezt a miskolciak csak később tudták meg. Ezután még nagyobb lett a népszerűsége és a tekintélye.

Zelenka Pál a Magyarhoni Evangélikus Egyetemes Gyámintézetnek jegyzője (1871–1886), elnöke (1886-tól), a Magyar Protestáns Irodalmi Titkárságnak választott tagja (1889-től), majd elnöke (1904–1905), 1887-től pedig hegyaljai esperes volt. Közben alapító szerkesztőként jegyezte a *Gyámintézet* című újságot (1884–1887). Szervezői és irányítói képességeit újabb megbízatásaiban is jól hasznosította.

Czékus István halála után, 1890-ben a tiszai egyházkerület püspökévé választotta. Mint püspöknek vezető szerepe volt az 1891–94. évi budapesti zsinaton, az előkészületek során pedig a törvények előkészítésében és megszerkesztésében. Mivel akkor már száz éve nem volt zsinat egyházunkban, ennek nemcsak a múltból összegyűlt, hanem a korabeli

egyházi kérdésekre is meg kellett adnia a választ. Erre a zsinatra írt műve az *Igénytelen javaslat* (Miskolc, 1891). A zsinaton javasolta, hogy a püspököt ne élethossziglan, hanem csak tíz évre válasszák. Ezt az indítványát a zsinat nem fogadta el, Zelenka lemondott, de kerülete újraválasztotta (1895).

Tagja volt a főrendiháznak (1890–1910).

Cikkei, dolgozatai a *Protestáns Egyházi és Iskolai Lapban*, valamint az *Evangélikus Egyház és Iskola* hasábjain is megjelentek. Kiadott gyülekezeti évkönyveket, ünnepi beszédeket. Terjedelmes munkája a *Magyarhoni egyetemes evangélikus egyházi gyámintézet múltja és jelene* (I. kötet, Miskolc, 1885).

Zelenka Pál Miskolcon hunyt el 1910. december 4-én.

Különösen gyámintézeti területen (jelenünkben: Gusztáv Adolf Segélyszolgálat) és a zsinaton kifejtett munkássága (amely segítette egyházunk korabeli szolgálatát) értéket jelent ma is.

■ DR. BARCZA BÉLA

HIRDETÉS

Az örálló szolgálata

„A hit hallásból van...” című, archív hanganyagokat feldolgozó sorozatunk hatodik része két nagy hatású igehirdető egy-egy prédikációját tartalmazza.

Balikó Zoltán (1917–2005) 41 éven át szolgált a pécsi gyülekezetben, mely idő alatt gyülekezeti tagok és segédlelkészek generációi tanulták meg mellette: a keresztény élet nem lehet tétlen, mindig vállalni kell a nehezét. Igehirdetése 1980-ban hangzott el Róm 8,12–17-ről.

Kiss János (1912–1990) neve kántorok és lelkészek számára egyet jelentett Fótal, a Mandák Otthonnal, melynek 38 évig volt igazgatója. Életének vezérmotívuma a „vigyázás szolgálata” volt. Most közzétett igehirdetése 1986-ban hangzott el 1Thessz 5,4–6 alapján.

A CD megrendelhető az Evangélikus Missziói Központ címén: 1164 Budapest, Batthyány Ilona utca 38–40. Tel.: 1/400-3057. E-mail: evmsi@lutheran.hu

Az örálló szolgálata

KISS JÁNOS

Antarktisz, az „utolsó” kontinens

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

► Éppen százkilencven évvel ezelőtt, 1820 novemberében pillantotta meg *Fabian (Faggyej) Gottlieb Bellingshausen* orosz tengerésztiszt a Vosztoz hajó fedélzetéről az Antarktisz. **Noha elsőre talán a hideg, a jég vagy a pingvinek jutnak eszünkbe a hatodik kontinenssel kapcsolatban, létrejött, felfedezésének története és élővilága is igen sok érdekességet rejt magában. Szépsége és változatos felszíne pedig olyannyira vonzó lett az elmúlt évtizedekben a turisták számára, hogy mára korlátozni kellett az idelátogatók számát. (A csúcs 2006–2007-ben 50 ezer fő volt, ezt jövőre 30 ezerre csökkentik.)**

Az Antarktisz – más néven Déli-sarkvidék – a déli szélesség 55. fokától délre fekvő kontinens. Magában

norvég *Roald Amundsen* elsőként érte el a Déli-sarkot. Alig egy hónappal később követte őt *Robert Falcon Scott* angol kutató, aki azonban a visszaúton életét vesztette. (Scott és Amundsen versengéséről szól többek között *Roland Huntford Veszélyes övezet* című műve.)

Az ausztrál *Sir Douglas Mawson* 1911-ben kutatókat és egyetemi hallgatókat toborzott, és a négy éven át tartó kutatás során olyan területeket is feltérképeztek, ahol előttük ember még nem járt.

Kialakulását tekintve több mint száznegyvenmillió évvel ezelőtt ez a

világszerte ötvenöt-hatvan méterrel megemelkedne.)

Az Antarktiszon ma élő növény- és állatfajoknak a szélsőséges időjárás mellett a hosszú sötétséghez is alkalmazkodniuk kell. A csupasziget legváltozatosabb életközössége a zuzmók, több mint négyszáz fajuk található meg ezen a területen. Ezekben a zuzmótelepekben főleg ugróvillás rovarok és gombostüfejnél is kisebb atkák élnek. Néhány moszat és mohafaj is kibírja a hosszú heteken át tartó kemény fagyokat, ám az Antarktisz partjain és jégmezőin élő állatok létfenntartását – közvetve vagy közvetlenül – csupán az óceán képes biztosítani.

Az antarktisi hideg tengerekben dúsan élnek lebegő algák, táplálékul szolgálva az igen nagy számban előforduló, kisméretű rákfélének, a krillnek. Ez utóbbi pedig az apróbb halakkal együtt a kontinens nagyobb állatainak, a fókáknak és a pingvineknek szolgál táplálékul.

A kontinensen élő madárfajok tollazata jó hőszigetelő, ezenkívül a lábukban futó, melegebb vért szállító artéria hajszálerek hálózatában öleli körül a vénát, ezzel is védekezik a nagy hideg ellen.

A kontinens jellegzetes madarai a pingvinek, melyeknek szárnyai uszonyokká módosultak, lábukat pedig kormányzásra használják. Egyes fajoknál a tollazat mélyen lehúzódik a lábakra, sőt van, hogy még csőrük egy részére is tollat növesztenek.

A földrész nemzetközi jogi státusát meghatározó Antarktisz-egyezmény 1961 júniusában lépett hatályba. Az egyezmény és a hozzá kapcsolódó megállapodások egyrészt kimondják, hogy a területen bármely ország létrehozhat tudományos kutatóállomást, másrészt – többek között – tiltja a katonai tevékenységet, a nukleáris robbantásokat és a radioaktív hulladékok tárolását. 2009-ig negyvenhét állam csatlakozott az egyezményhez, Magyarország 1984-ben írta alá. (Hét ország területi igényét is kifejezte, de ezt egyelőre nem ismerték el.)

A környezetvédelem terén két fontos dolog említhető meg az Antarktisszal kapcsolatban. Az 1970-es

foglalja a szűkebb értelemben vett Antarktiskát és számos szigetecsoportot. Neve a görög *antarktikosz* szóból ered, jelentése „az Arktisszal (azaz az Északi-sarkkal) szemben”. Az ötödik legnagyobb földrész, területe körülbelül 14 millió négyzetkilométer. A tudományos kutatóállomásokat és az itt tartózkodó mintegy ezer főt nem számítva lakatlan. Igen száraz éghajlata miatt Földünk legnagyobb sivatagának is nevezik.

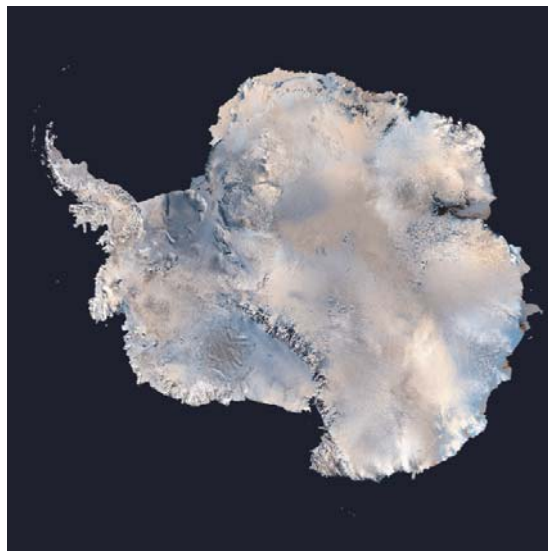
1773. január 17-én *James Cook* kapitány második útja során hajójával átlépte a Déli-sarkot, de csupán jéghegyekről számolt be feljegyzéseiben. 1819-ben felfedezték a Déli-Szetland-szigeteket, melyek nem sokára a fókavadások kedvenc kikötői lettek. Olyannyira, hogy néhány évtized múlva a medvefókákat már a kihálás veszélye fenyegette.

A földrész partjainak felfedezésével kapcsolatban három személy nevével is találkozhatunk. Az egyik a már említett *Bellingshausen*, egy 1819-es orosz expedíció vezetője; a második *Edward Bransfield*, a brit flotta kapitánya; a harmadik pedig *Nathaniel Palmer* amerikai kereskedő, aki hazafelé tartott *Connecticut*-ba. A „valódi első” valószínűleg *Bellingshausen* volt, aki a *Vosztok* hajó fedélzetéről látta meg a partokat, de nem kísérelte meg a kikötést.

Az első ember, aki az Antarktiszon partra szállt, az amerikai *John Davis* kapitány volt 1821-ben, az első tudományos kutató pedig *Carsten Borchgrevnik* norvég biológus 1895-ben.

1908-ban *Ernest Shackleton* angol felfedező elindult a Déli-sark felé, ám körülbelül száznyolcvan kilométerrel a cél előtt kénytelen volt visszafordulni. 1911. december 14-én a

szárazföld – Dél-Amerikával, Ausztráliával és Új-Zélanddal együtt – egy hatalmas, egybefüggő kontinens része volt, amely sokkal közelebb fektett az Egyenlítőhöz, és jóval melegebb volt az éghajlata. A kőzetekben rejlő maradványok tanúsága szerint ezen a földrészen egykor lombos fák, apróbb emlősök, sőt dinoszauruszok éltek. Az egykori szuper-

kontinens feldarabolódásával azonban az Antarktisz először Ausztráliához kapcsolódva dél felé vándorolt, majd immáron önmagában megállapodott a Déli-sark fölött. Így az éghajlat hamarosan hideggé vált az addig ott élő növények és állatok számára.

Ma gyakorlatilag az egész kontinenszt jég borítja, kivéve néhány hegycsúcsot és egy-két part menti keskeny sávot. A jégtakaró néhol négy-öt kilométer vastag, hatalmas kupolát alkot, benne rejlik földünk édesvízkészletének mintegy nyolcvan százaléka. (Ha a jég elolvadna, a tengerek szintje a becslések szerint

években a tudósok az Antarktisz fölött észlelték először az ózonréteg elvékonyodását. Ennek következtében született 1987-ben a montreali egyezmény, melyben az aláíró országok vállalták, hogy fokozatosan beszüntetik az ózont káros anyagok (CFC-gázok, halonok) gyártását és használatát. (Az 1990-es évektől kezdve már az Északi-sark fölött is megfigyelhető az ózonpajzs ritkulása a téli hónapokban.)

Szintén az elmúlt évtizedekben megindult az antarktisi jégvédelem töredezése, mely egyes tudósok szerint az első lépés a Déli-sarkot borító jégsapka felolvadásához. A műholdas felvételek tanúsága szerint az utóbbi huszonöt év alatt tizenhét hatalmas – többek között egy kétszáz kilométer hosszú – jégtömb vált le az Antarktiszról.

A fentiekből is látszik, hogy milyen csodálatos és mennyire törekény ez a számunkra talán megfoghatatlan világ, melyet méltán említenek az *emberiség közös örökségének példájaként*.

■ Összeállította: JCsCs

Taizé – Rotterdam

Harmincezer fiatal várnak a bizalom zarándoklatára

Poznań, Brüsszel, Genf, Zágráb, Milánó, Lisszabon, Hamburg, Budapest, Párizs után ebben az évben Rotterdamban rendezik meg az – immár harmincharmadik – európai ifjúsági találkozót a Taizéi Közösség.

Körülbelül harmincezer fiatal várnak a világ minden tájáról Rotterdamba öt napra – 2010. december 28-tól 2011. január 1-jéig – a Holland

A fiatalokat közösségek és családok fogadják Bredától Hágáig, Goudától Hoek van Hollandig. Délétől-tónként százötven templom várja a résztvevőket, délután pedig a városi kiállítóközpontban (*Ahoy*) együtt étkeznek és imádkoznak. A délutáni műhelyek az elmélyedést segítik: a résztvevők hitük forrásairól és a Krisztus szolgálata iránti – az egyház-

Püspöki Konferencia, a Holland Protestáns Egyház (PKN) tanácsa és Hollandia Egyházainak Tanácsa meghívására, hogy együtt imádkozzanak, és megosszák egymással tapasztalataikat, élményeiket.

Újabb lépés ez „a bizalom zarándoklatának” útján, amelyet alapítója, *Roger* testvér kezdett meg, hogy segítse a fiatalokat a béke és a kiengesztelődés keresésében, nemcsak a keresztények, hanem minden ember között. Rotterdam ennek az európai találkozóknak a szellemében megleti az 1467 körül született *Erasmus*-nak, a város egyik híres polgárának, a jelenlegi Európa előfutárának gondolatát. Erasmus a keresztény népek békéjének, az egyház egységének, a népek közötti kiengesztelődésnek volt szenvedélyes híve.

ban és a társadalomban megélt – elköteleződésükről elmélkedhetnek. Egyes témákat az úgynevezett *chilei levél* ihlet, amelyet *Alois* testvér, a Taizéi Közösség priorja fog megjelentetni a latin-amerikai fiatalok – szintén a közösség által szervezett – találkozójára. (Ezt a chilei Santiagóban tartják december 8-tól 12-ig.)

A rotterdami találkozó részletes programja és a chilei levél december közepén a taizéi honlapon (www.taize.fr). Az oldalon található továbbá néhány nyilatkozat a rendezvényről, többek között *Adrianus van Luyn*, Rotterdam katolikus püspöke, *Arjan Plaisier*, a Holland Protestáns Egyház titkára és *Ahmed Aboutaleb*, Rotterdam polgármestere részéről.

► Forrás: taize.fr

Kapcsolatfelvétel december 26-ig

Taizéi Közösség • 71250 Taizé, France. Tel.: (+33) 385 50 30 30
Taizé – Rotterdam • Gooilandsingel 11, 3083 HB Rotterdam, The Netherlands. Tel.: (+31) 108 209 040; (+31) 616 091 490
 E-mail: media@taize.fr; honlap: <http://www.taize.fr>

HIRDETÉS

X. országos evangélikus bábjesztivál

Témája: *Mesterségek, foglalkozások a Bibliában*

Időpontja: 2011. március 5., 10-től 17 óráig.

Helyszín: gyülekezeti ház, Budapest, Cinkotai Evangélikus Egyházközség.

A jubileumi fesztiválon saját kézzel készített bábokkal lehet szerepelni. Az előadandó jelenetek időtartama lehetőleg hét perc legyen.

Jelentkezési határidő: 2011. január 17., hétfő.

Jelentkezni a következő címen, telefonszámokon lehet: Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Osztálya (GYIO), 1045 Budapest, Pf. 21.; mee.gyio@gmail.com; 1/486-3542 vagy 20/824-4454.

A GYIO szakmai konzultációs lehetőséget biztosít arra, hogy a jelentkező csoportok a fesztiválra való felkészülés során egyeztethessenek a zsűrivel, illetve tanácsokat és szükség esetén segítséget kapjanak.

Kérjük, hogy a jelentkezéssel egy időben a bábjelet tervezett szövegkönyvét is legyenek kedvesek elküldeni!

Gyülekezeti gyermekcsoportok és gyermekes családok jelentkezését is várjuk szeretettel közönségnek.

A belépés ingyenes!

További információ a részletekkel kapcsolatosan *Pál Marietta* gyermek- és ifjúsági referenstől kérhető a 20/824-4454-es telefonszámon, illetve a marietta.pal@lutheran.hu e-mail címen.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Egyházzenei áhitat lesz *Johann Sebastian Bach* műveiből *Gáncs Aladár* lelkész-organista emlékére a fasori evangélikus templomban (VII., Budapest, Városligeti fasor 17.) december 4-én este 7 órakor, amelyre mindenkit szeretettel hívunk és várunk. Orgonál *Gálos Miklós*, a fasori egyházközség kórusát (FAFÖK) és a közreműködő kamarazenekart *Nováky Andrea* vezényli. Igét hirdeti: *Aradi György* lelkész.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÖRBOTTYÁNBAN **GOMBOS MIKLÓS aranyszoros harangöntőmester**

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.
Referencia: www.harangontes.hu.
Levélcíme: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS
Hálásan köszönöm az elnök-püspöki szolgálatba történt beiktatásom alkalmából küldött jókívánságokat. Az adventben érkező Úr ajándékozzon nekünk élő reménységet és bizodalmat az új egyházi esztendőben.
Gáncs Péter

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).
Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

**FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!**

vangelikus.hu

A Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT) következő összejövetele december 6-án 18 órakor lesz a Háló helyiségében (1053 Budapest, Ferenciek tere 7-8., Kárpátia udvar, III. lépcsőház II. em.). Témája *Puskás Attila* római katolikus teológiai tanár előadása: *A pápaság Kálvin teológiájában (katolikus nézőpontból)*. Mindenkit szeretettel vár a társaság vezetősége.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 5-étől december 12-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.30 / Duna Tv <i>Hova lett a Mikulás lova?</i> (holland családi film, 2007) (80') Winky kínai kislány, aki édesanyjával Kínából Hollandiába repül édesapjához. Winky apukája már régóta itt él, és nyitott egy kínai éttermet. A kislány egyáltalán nem tud hollandul, s máris a mély vízbe ugrik, hiszen iskolába kell járnia. A tanár segít neki, hogy minél hamarabb megtanulja ezt a furcsa nyelvet. Winkynek csak egyetlen kérése van a Mikulástól: hogy ajándékozzon neki egy lovat. Apukája nem nagyon érti a kérését, hiszen azt sem hiszi el, hogy létezik a Mikulás.</p> <p>10.50 / m1 <i>Evangélikus templomok</i> (Ismétlés: 13.50 / m2)</p>	<p>5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Bravissimo!</i> Benne: Bach: Karácsonyi oratórium – 1., 2., 3. kantáta 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház fél-órása 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Recept helyett (egészségügyi magazin)</i> 22.35 / Duna Tv <i>Hajnalhasadás (iráni dráma, 2005) (84')</i> 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lelki szász (evangélikus felőra)</i> 23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Steve Reich: Zene ütőhangszerekre, énekhangokra és orgonára</p>	<p>13.28 / Bartók rádió <i>A Sonatores Pannoniae régi-zene-együttes hangversenye</i> Bach: 51. kantáta (Jauchzet Gott) 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Joseph Haydn</i> 2. rész: Nap 14.10 / PAX <i>Lehulló lepel (portréfilm)</i> In memoriam dr. Fabiny Tibor 21.05 / Duna Tv <i>Egy erkölcsös éjszaka (magyar játékfilm, 1977) (95')</i> 21.35 / m1 <i>Forráság (oros film, 2006) (95')</i> 22.55 / Filmmúzeum <i>Színről színre (svéd filmdráma, 1976) (114')</i></p>	<p>5.20 / m2 <i>Hajnali gondolatok</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>„Te benned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 15.05 / m1 <i>Templomdombtól a Múcsarnokig</i> 21.10 / Duna II. Autonomia <i>Csudafilm (magyar vígjáték, 2005) (90')</i> 21.40 / Duna Tv <i>Buddha szegényébe fordul (iráni játékfilm, 2007) (81')</i> 23.25 / Duna Tv <i>Zongora és karmesteri pálcá – Vásáry Tamás, Debrecen díszpolgára (magyar dokumentumfilm)</i> 24.00 / Bartók rádió <i>Notturmo. Benne: Brumel: Agnus Dei</i></p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>11.05 / Kossuth rádió <i>A Hely (riportműsor)</i> 12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a soltvadkerti evangélikus templomból</i> 15.25 / Duna Tv <i>Szöke Tisza nemzetközi táncverseny</i> Szeged, 2010 16.00 / PAX <i>Én vagyok az Élet</i> A Zákus Média centrum evangélikus műsora 23.00 / Bartók rádió <i>Dzsessz a Márványteremben</i> A Shabu Shabu együttes koncertje 23.00 / Viasat History <i>Megszentelt muzsika (angol dokumentumfilm-sorozat, 2008) Bach</i> 23.10 / m1 <i>Barangolások öt kontinensen</i></p>	<p>11.15 / M. Katolikus Rádió <i>Történetek útközben</i> Schäffer Erzsébet olvassa fel írását 11.25 / TV2 <i>Befejezetlen élet (amerikai-német film, 2005) (97')</i> 13.15 / Bartók rádió <i>Arvo Pärt fesztivál, Tallinn 2010. Az Észet Nemzeti Férfi-kar Arvo Pärt és Tallis egyházi műveiből énekel</i> 18.32 / m2 <i>Karácsonyi kalendárium</i> 21.00 / Duna Tv <i>Egyedül nem megy (francia játékfilm, 2007) (93')</i> 21.35 / m1 <i>Szégyen (magyar tévéfilm, 2010) (52')</i> 22.50 / Duna Tv <i>Az igazi Mikulás (magyar játékfilm, 2005) (87')</i></p>	<p>11.10 / Duna Tv <i>Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában (olasz ismeretterjesztő sorozat)</i> 12.22 / Kossuth rádió <i>Történet hangszereivel</i> 13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest) <i>Hittel és gitárral</i> Keresztény kortárs zenék 13.00 / Bartók rádió <i>A Tomkins Énekegyüttes hangversenye. Benne: Andrea Gabrieli-motetták, Pergolesi: Stabat Mater</i> 15.20 / Duna Tv <i>Kézjegy</i> Felhők, fák, Sopron 19.30 / Duna Tv <i>2 x 2 néha 5 (magyar játékfilm, 1954) (89')</i> 22.30 / Kossuth rádió <i>Esti beszélgetés – a Földről</i></p>	<p>10.55 / m1 <i>Református magazin</i> 11.20 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 11.30 / m1 <i>Látogatóban</i> Gryllus Vilmosnál 12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a soproni evangélikus templomból</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i> 19.50 / Kossuth rádió <i>A számkó. Móra Ferenc meséjét Básti Juli mondja el</i> 21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Benne: Donizetti: Messa di Requiem, Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia</p>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

A sok beszédnél elkerülhetetlen a tévedés, de az eszes ember vigyáz a beszédre. Péld 10,19 (Mt 5,37; Lk 21,25–33; Jak 5,7–8; Zsolt 52) Jézus szerint minden haszontalan szóról számot fogunk adni az ítélet napján (vö.: Mt 12,36–37). Ehhez képest locsogás, fecsegés, csacsogás, mondvasinált „hírességek” vagy szomszédaink életén, hóbortjain, sorsán való csámcsogás és egész – ipari méretű – „pletykaüzem” vesz körül minket mindenhol. Vajon ránk is ragad ebből a mentalitásból, és fogaskerekek vagyunk a jelentéktelenségek körül való forgás e bábeli hangzavarában? Legyen „eszünk”!

Hétfő

Maradj meg abban, amit tanultál, és amiről megbizonyosodtál. 2Tim 3,14 (Zsolt 19,9a; Zsid 6,9–12; Ézs 8,1–15) Ha valaha is megtapasztaltuk lelkünkben Isten érintését és életünkben Jézus Krisztus evangéliumának erejét, sorsformáló hatalmát és igazságát, akkor idézzük fel magunkban azokat a kegyelmi pillanatokat, amikor személyesen találkoztunk a Szenttel. Ha ezekből merítünk erőt, akkor nem ragadnak magukkal az élet embert próbáló, sodró árvizei.

Kedd

Minden útját helyesnek tartja az ember, de az Úr vizsgálja meg a szíveket. Péld 21,2 (Róm 2,2; Jel 2,12–17; Ézs 8,16–23) „Titkos bűnök miatt ne büntess meg!” – fohászodik Dávid király is (Zsolt 19,13), tudván, hogy egyedül Isten az, aki képes önmagunk mélységeit és magasságait realisan és igazán hitelesen megítélni. Ennek felismeréséhez és elfogadásához azonban – érdekes módon – éppen hogy mély önismeretre és rendszeres önvizsgálatra van szükségünk. „Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat! Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!” (Zsolt 139,23–24)

Szerda

Ha gyermekek vagyunk, akkor örökösök is: örökösei Istennek és örököstársai Krisztusnak, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk. Róm 8,17 (Ézs 65,19; Jel 2,1–7; Ézs 9,1–6) Isten gyermekeiként Krisztus útján járunk. Ha örökölni akarjuk dicsőségét, akkor nem mondhatunk nemet a Jézussal a szenvedésben való sorsközösségre sem. Azaz mondhatunk, de attól még életünk terheit hordozni nem lesz könnyebb. Sőt! Jézus Krisztus életünk minden területén társunk és testvérünk akar lenni, az öröms és a bánatos perceken, a jelenben és az örökkévalóságban egyaránt. Adja Isten, hogy a mennyei Közjegyző előtt azon a végső hagyatéki tárgyaláson valóban Krisztus örököstársainak bizonyuljunk!

Csütörtök

Azért fáradunk és küzdünk, mert az élő Istenben reménykedünk, aki üdvözítője minden embernek, de leginkább a hívőknek. 1Tim 4,10 (Zsolt 119,114; 2Kor 5,1–10; Ézs 9,7–10,4) Hitünk és Istenbe vetett reményünk sokszor a végső támasztékunk, erőforrásunk, amelyhez megfáradva, a mindennapi életünk küzdelmeitől megtépázva fordulhatunk. Az apostol itt fordított perspektívát tár elénk. Éppen azért lehet küzdelmes és fáradságos az életünk, mert evangéliumi elköteleződésünkben nem a „minden mindegy” hanyag nemtörődömsége következik. Vállaljuk fel tehát a só, a lámpás, a hegyen épített város szerepét, amellyel Mesterünk bízott meg minket, és ne akarjuk megspórolni az ebből adódó küzdelmeket, fáradságot, nehézségeket!

Péntek

Se szegénységet, se gazdagságot ne adj nekem! Adj annyi eledelt, amennyi szükséges. Péld 30,8 (Mt 14,19–20; Lk 22,66–71; Ézs 11,1–10) A körülöttünk tomboló fogyasztási örület közepette akár a nélkülözés poharát kell fenéig üríteni, akár javakban dúskálva tobzódunk, vágyaink valójában mindig többre és többre sarkallnak minket. Pedig milyen jó lenne egyszerűen csak normálisan élni! Hogy ne kelljen választani például a havi gyógyszer vagy a csirke far-hát között, de valós, nagy életkérdések helyett ne is az legyen feltételül a fő problémánk és dilemmánk, hogy a következő nyáron Tahitire vagy a Seychelle-szigetekre menjünk-e nyaralni. A normalitás szeretetét, a benne való megmaradás képességét és a vele való megelégedés bölcsességét add meg nekünk, Urunk!

Szombat

Tanítani fogom utaidra a hűtlenekeket, hogy a vétkesek megtérjenek hozzád. Zsolt 51,15 (Mt 3,1–2; 1Thessz 4,13–18; Ézs 12,1–6) Keresztényi felelősségünk másokat az üdvösség útja felé indítani; egész életünkkel, cselekedeteinkkel és szavainkkal is láthatóvá tenni a Krisztus-követés útján járást. Fontos azonban, hogy mielőtt a környezetünkben élő „hűtlenekeket” és „vétkeket” beazonosítjuk, az Isten útjaira való tanítást, tanulást és megtérést mindig legelőször saját magunkon kezdjük.

■ LÁSZLÓ VIRGIL

Az Evangelikus Élet 2005 és 2010 közötti lapszámait letölthetők PDF formátumban a www.evangelikuselet.hu címről

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

